

Nepriklausoma

Lietuva

44p (LBP) 2828

LITUANIE INDEPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 4 1982 SAUSIO - JANUARY 27 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4 30 c.

SAVAITINIŲ IVYKIŲ APŽVALGA

VIENU TAUTŽUDŽIU MAŽIAU

Maskva pranešė, kad sausio mėn. 25 d. mirė Michail Suslov'as, Kremliaus pagrindinis komunistų partijos ideologas, 79 m. Jis ilgą laiką sirgo nuo arterijų užsikimšimo.

Suslov'as, kaimiečio sūnus, iškilo iki Kremliaus elito Stalin'o laikais ir artimai įtaikojo Brežnev'ą. Vakaruose žinomas kaip paslaptinis ir labai įtakingas asmuo, saviesiems - ideologinis vadas, saugojęs partijos linijos grynumą. Jis rūpinosi, kad Sovietų Sąjunga liktų kultūriniai už geležinės Užuolaidos ir jai nepakliūtų meno, literatūros ar moralinės įtakos.

Manoma, kad Suslov'ui labai nepatiko Vakarų Europos komunistų bloko nepriklausomumo nuo Maskvos ženklai. Jis propagavo karinę intervenciją Čekoslovakijon, Vengrijon ir Afganistanon.

Savo jaunystę praleido Vologos kaimelyje ir 15 m. būdamas įsivėlė į 1917-18 m. revoliuciją. Į partiją įstojo 19 m. amžiaus ir buvo pasiūstas į Maskvą suintensyvintam gimnazijos kursui darbininkų mokykloje. Vėliau studijavo Ekonomijos Institute Komunistų Akademijoje.

1931 m. partija jį paskyrė į taip vadinamą Liaudies Darbininkų ir Žemdirbių Komisarjato Inspekciją. Uždaviny atlikti "valymus".

Suslov'as prižiūrėjo žiauriuosius valymus Urale ir Ukrainoje. Vėliau pasiūstas į pietų Rusiją, Rostovą, rūpinosi partijos organizavimu. Į Centro Komitetą pakliuvo 1939 m.

1944 m. jis prižiūrėjo deportacijas iš Kaukazo srities, kur įvairios tautelės buvo Stalin'o apkalintos kolaboravimu su vokiečiais.

Po 12 metų Chruščev'as viešai paskelbė, kad tie kaltinimai buvo neteisingi.

Montrealio dienraštis "The Gazette", sausio 27 d. laidoje rašo, kad baigiantis II Pas. Karui, Suslov'as buvo atsakingas ir prižiūrėjo "Lietuvos integravimą į Sovietų Sąjungą, įskaitant deportacijas į Sibirą tūkstančių žmonių, kurie buvo įtariami nelojalumu".

Reikėtų "Gazette News Services" painformuoti, kad ne tik "nelojalus" buvo išstremiami, ne tik pagal nusikurdusio ruso standartą "buožės", o ir vaikai, dažnai atskirti nuo motinų, motėrys, seneliai, paprasti darbininkai, ūkininkai. Kad jis taip pat rūpinosi išžudymo kelių dešimčių tūkstančių

laisvės kovotojų-partizanų.

1946 m., atlikus šią misiją, buvo pakviestas į Maskvą įsijungti į Centralinio Komiteto aparatą, kur išsilaukė iki mirties.

PASPRUKO PER SIENĄ

Iš Mue icheno pranešama, kad 20 m. amžiaus Rytų Vokietijos pasienio sargybinis pabėgo į Vakarų Berlyną pro užmūnytą lauką ir 9 pėdų aukštumo užtvarą. Kiti sargybiniai šaudė į jį, bet nepataikė. Jis atbėgo uniformoje, bet be ginklo.

UŽDARYS DU TREČDALIUS PAVILIJONŲ

Praėjus 15 m. po atmintino Kanados 100 m. sukakties švenčių sezono Expo 67, Man & His World paviljonų 2/3 bus uždaryti. Priežastis - nebeapsimoka. Pirmiausia - pastatai buvo numatyti tik vienam sezonui ir nebuvo pri-taikinti ilgą laiką atlaikyti mūsų aštrios žiemos.

Šią vasarą įėjimas į Ile Notre Dame bus laisvas. Čia bus sukoncentruotos parodos 10-tyje paviljonų. La Ronde Parkas pasilieka, kaip buvęs. Ieškoma naujų būdų geriau finansiniai ir kultūriniai išnaudoti puikią St. Helen salą apvalius metus, kuri priklauso Montrealiui.

LENKŲ RAŠYTOJAI

ĮTEIKĖ PROTESTĄ

Į Lenkijos parlamentą pasiūstas naujas protesto laiškas, kurį parašė 27 Lenkijos intelektualai ir rašytojai.

Jame reikalaujama iškaruoti įvedusios vyriausybės, kad ji baigtų "mušimus, įkyrius persekiojimus žmonių, kuriems atimta laisvė". Parlamente buvo patvirtinta karinė vyriausybė ir universitetų priežiūra pavesta kariškiui istorikui.

Protesto notoje buvo reikalaujama pilno suimtųjų sąrašo ir vietovių, kur jie laikomi, vardų.

Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus Komiteto atstovams Lenkijos vyriausybė leido aplankyti dvi stovyklas, kur buvo internuoti 500 žmonių.

Raudonasis Kryžius nepaskelbė jokių komentarų.

SOVIETAI ŽVALGO

JAV LAIVYNŲ LĖKTUVNEŠI

Du sovietų žvalgybos lėktuvai peržengė JAV oro gynybos zoną ir apžiūrėjo naują laivą-lėktuvnešį ties Virginijos pakraščiu. JAV lėktuvai juos atydžiai stebėjo, kol jie sugrįžo atgal į Kubą.

LIETUVOS PASIUNTINYS RŪMAI WASHINGTON'E. Nuo 1924 m. prie jų plevėsuoja Lietuvos trispalvė. Šalia šių rūmų randasi ir kitos ambasados: Ispanijos, Meksikos, Italijos, Lenkijos, Ghanos.

LIETUVOS PASIUNTINYS RŪMŲ RESTAURAVIMAS

Š. m. sausio 10 d., Lietuvos Pasiuntinybėje Washington'e įvyko posėdis Pasiuntinybės rūmų restauravimo reikalui. Dalyvavo Lietuvos atstovas dr. S.A. Bačkis, p. Ona Bačkienė ir dr. Romas Krivickas, JAV LB-nės atstovai-inž. Vytautas Kutkus, p-kas, inž. Vytautas Izbičkas, JAV LB Tarybos p-kas, Viktoras Nakas, Visuomeninių Reikalų Tarybos narys ir Amerikos Lietuvių Tarybos atstovai-dr. Jonas Valaitis, vicep-kas, inž. Grožvydas Lazauskas, sekretorius ir dr. Jonas Genys, ALTos atstovas Washington'e.

Lietuvos atstovas pranešė, kad iki šiol Pasiuntinybės rūmų remontui jau gauta aukų \$35.000, iš kurių jau \$2.000 buvo panaudota patams reikalingiausiems pataisymams. Aukų 28 organizacijos ir daug pavienių asmenų. ALTos ir JAV LB atstovai taip pat susitarė dėl bendrosios administracinės struktūros. Dr. Jonas

Genys buvo vienbalsiai išrinktas šio restauravimo komiteto pirmininku. Inž. Vytautas Izbičkas buvo išrinktas šio komiteto atstovu techniniams reikalams. Ateityje bus sudarytos specialios restauravimo fondo ir teisinės komisijos. Su šiuo Pasiuntinybės restauravimo komitetas pradeda darbą. Lietuvos atstovas ir p.č. Bačkienė ir Komitetas nuoširdžiai dėkoja visuomenei už nuoširdų atsiliepimą ir gausias aukas.

Pasiuntinybės rūmų restauravimo komitetas ragina visuomenę ir toliau siųsti aukas tiesiog į Pasiuntinybę / rašant čekius: Lithuanian Legation, 2622 16th Street, N.W., Washington, D.C., 20009/ arba per savo organizacijas. Norintieji gauti atleidimus nuo mokesčių gali aukoti per egzistuojančias organizacijas arba fondus, turinčius nuo mokesčių atleidimo statusą, nurodant aukos paskirtį.

31-OJI "DRAUGO" DAILIOSIOS LITERATŪROS PREMIA - BIRUTEI PŪKELEVIČIŲTEI

31-ojo "Draugo" Dailiosios Literatūros Konkurso Komisiją sudarė Balys Gaidžiūnas, Viktoras Mariūnas, Vacys Rociūnas, Dalia Staniškienė ir dr. Danguolė Tamulionytė. Buvo gauta 9 kūrinių. Vienbalsiai premija paskirta romanui "Devintas Lapas", kurio autorė - Birutė PŪKELEVIČIŲTĖ, jau ilgą laiką gyvenanti

Chicagoje/ prieš tai gyveno ir pradėjo rašyti kaip rašytoja, Montrealyje, Kanadoje/.

"Draugo" premijas yra laimėjusi ir už 3 savo romanus: "Aštونی Lapai"/1956/, "Rugsėjo Šeštadienis"/1970/, "Naujųjų Metų Istorija"/1974/.

31-osios premijos, 2.000 dol., mecenatai yra Raimon-

da ir Ričardas KONTRIMAI Premijos įteikimas numatytas kovo 20 d., Clevelande.

PRANEŠA ALTA:

ALTO PIRM. DR. K. ŠIDLAUSKO TELEGRAMA DĖL ĮVYKIŲ LENKIJŲJE

Kai naujoji Lenkijos vyriausybė pavartojo karinę ir policinę prievartą prieš žmogaus teisių siekiantį Solidarumo sąjūdį Lenkijoje, Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. dr. K. Šidlauskas pasiuntė telegramą Valsybės sekretoriui A.M. Haigijr. atkreipdamas dėmesį, kad priespauda Lenkijoje vykdoma vadovaujant Maskvai ir todėl yra reikalingas ekonominis boikotas prieš Sovietų Sąjungą, kartu saugojant Lenkijos žmonių gerovę.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS JAV KONGRESE

JAV Atstovų Rūmuose Washington'e, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo minėjimas įvyks vasario 17 d. Amerikos Lietuvių Tarybos prašomas tuo rūpinasi kongresmanas Frank Annunzio /dėm. IL./. Amerikos Lietuvių Taryba visiems Atstovų Rūmų nariams ir senatoriams siuntinėja laiškus, prašydama į minėjimą įsijungti. Drauge siunčiama ir ALT išleista knygelė: "Lithuania must be free", kur surinktos kongresmanų ir senatorių 1981 m. Vasario 16 d. proga pasakytos kalbos, reikalaujant Lietuvai laisvės.

PRANEŠA ELTA:

RYGA - "POGRINDINIO KAPITALIZMO" SOSTINĖ

Rygoje klesti "pogrindinis kapitalizmas", dienraštyje "The Baltimore Sun" /1981.11.8/ rašo Jurio Czolso slapto vardu pasižadines latvių kilmės žurnalistas, neseniai apsilankęs Latvijoje, "Pas mus visko yra", juokauja rygiečiai. "Visa Sovietų Sąjunga pavydi mums, pogrindžio kapitalizmo centrui". Vieno rygiečio žodžiais, Latvijoje veikia dvi ekonominės sistemos - valsybinė, kurioje viskas oficialiai nebrangu, bet tikrovėje siaučia nedateklūs, ir pogrindinė, kurioje ir retos prekės prieinamos už aukštą kainą. Šiuo metu, ekonominei padėčiai blogėjant, vis daugiau prekių iš oficialiojo ūkio nukreipiamos į pogrindinę sistemą. Joje nėra jokių taisyklių - tai anarchiškas kapitalizmas".

Czolis rašo, kad Rygoje vis ilgėja eilės prie mėsinų, pieninių, geriausių produktų pradingsta dar nepasiekę lentynų. Pakeliami jie nubyra draugams, juos pavagia parduotuvių personalas ar sau "nurašo" biurokratai. Rygoje dabar daug kalbama apie kompartijos pareigūno Peterio Tomsono bylą. Šis kompartijos pareigūnas savo paties iniciatyva ėmė tyrinėti maisto parduotuves viename Rygos rajone ir patyrė, kad beveik pusė jų apgaudinėja valstybę ir klientus. Tomsonas nuodugnai dokumentavo savo kaltinimus ir įteikė juos aukštesnėms institucijoms. Jo nusteblimui, jis pats buvo apkaltintas ryšiais su "užsienio agentais". Jam telefonu pradėjo grąšinti mirtimi, jį apžiūrėjo psichiatrai, gatvėje sumušė padaužos ir galiausiai jis atsidūrė ligoninėje.

"Visos didelio masto juodosios rinkos operacijos daromos su partiečių žinia", tvirtina 29-metis Ojans Zandovskis, kuris pats verčiasi kaip pogrindinis juvelyras. "Besipelnant, reikia išmokėti daugelį kyšių. Kai visi apgaudinėja sistemą, žmonės jaučia, kad tik kvailiai nepasiglemžia savo dalies".

Už amerikietiškus "Levi" firmos "džinsus", kurie simbolizuoja Vakarų gėrybes, Rygoje mokama \$300.00. Taip pat labai brangi kosmetika, amerikietiškos cigaretės ir žurnalai. Neseniai buvo suimtas "lūpų dažų" milijonierius, kuris Rygoje buvo išsirengęs sudėtingą privačią dirbtuvę ir įsteigęs pardavimo skyrius Leningrade bei Kijeve.

ESTŲ POGRINDŽIO ŽURNALAS PASIEKIA VAKARUS

Vakarų pasiekė penki numeriai estų savilaidinio žurnalo "Laisva idėja ir žinių tėkmė Estijoje". Vienas numeris /1981/ paskirtas Sibire numarinto estų patrioto Jurio Kukko atminimui. Penktas numeris /1979/ aprašo akciją prieš Molotovo-Ribbentropo paktą. Straipsnyje "Prieš 40 metų" tvirtinama, kad 1940-ais metais estai turėjo nepasiduoti Sovietams, bet kovoti, kaip kovojo suomiai: "Jei Sovietų Sąjunga būtų ginklu užpuolusi Estiją, mūsų pareiga būtų buvusi ginti savo tėvynę - paskelbti generalinę mobilizaciją ir pasiųsti diplomatus tarptautinės paramos ieškoti". Rašoma, kaip estai buvo tardomi apie Antaną Terlecką ir Julij Sasnauską. Endel Ratas neatsakė nei į vieną KGB tardytojo Matulevičiaus klausimą. Erol Udam, kuris pasirašė pabaltiečių memorandumą prieš Molotovo-Ribbentropo paktą, pareiškė tardytojams, jog memorandumas nėra nei vieno "šmeižto", kaip kad tvirtina sovietai.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS NL SPAUDOS BENDROVĖ.

Redaguoja REDAKCIJĖ KOLEGIJA

Telefonas: (514) 366-6220

Second Class Mail. Registration No. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent Lithuania Publishing Co. at 7722 George St., LaSalle, P.Q. H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje — \$ 14.00
Visur kitur — \$ 15.00 Rėmėjo — \$ 20.00

P.S. Rendrairbių, ar korespondentų spausdinamos mintys ne-
būtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali
būti trumpinami ir taisomi redakcijos nupjūta, grąžinami
tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija
arba leidykla neatsako.

TEN KUR GĘSTA LIETUVYBĖ

KĄ SAKO LIETUVIAI POGRINDYJE

Buvusiame Lugačėnų valsčiuje, Jurotiškio rajone, /da-
bar BTSR/, yra Lazdūnų bažnytkaimis su 500 gyventojų.
Anksčiau ten buvo dvaras, geležinkelio stotis. 1912 me-
tais parapijiečių lėšomis ir kun. Pr. Marcinkevičiaus rū-
pesčiu buvo pastatyta nauja mūrinė bažnyčia. Nors Laz-
dūnų parapijos ribose yra apie 10 lietuviškai kalbančių
kaimų, tačiau nuo 1910 metų buvo panaikintas net evangeli-
jos skaitymas bažnyčioje lietuvių kalba. Ypač pikta prieš
lietuvius kovojo kun. Pr. Mackevičius /miręs 1919 m./ . Lie-
tuvijos dvasios buvo kun. kleb. Gumbaragis, skatinęs lie-
tuvius šviestis ir savo lėšomis išleisęs keletą lietuvių
moksleivių į Vilniaus gimnaziją. 1928-1931 m. klebonavęs
kun. J. Karvelis taip pat rūpinosi lietuvių. 1931 m. buvo
pasikirtas klebonas lenkas.

Neseniai Lazdūnų salą aplankė vienas tautietis ir ap-
rašė savo išspūdžius. Pateikiame juos.

1976 metų rugpjūtis. Dabar Lazdūnai priklauso Gardi-
no srities Yvijos rajonui. Lietuvių kalba iki šiol išsi-
laikė šiuose kaimuose: Pasaly, Babrėnai, Dievergiai,
Gudanionys, Valdzikai, Lazdūnai, Daunorai, Šaškai, Jas-
konys, Zamašos, Bežemiai, Uosiagiriai, Miegaunys.

Jaunesni kaip 50 metų gyventojai lietuviškai nebe-
supranta. Lietuviškai skaityti moka tik keletas žmonių
Pasalyje, Gudanionyse, Dievergiuose. Šiuo metu niekas
nebeprenumeruoja nei laikraščių, nei žurnalų iš Lietuvos.
Jaunimas laiko save baltarusiais, baigę mokyklas išvaži-
nėja dirbti į Baltarusijos miestus - Gardiną, Molodečną,
ir savo vaikus jau leidžia į rusiškas mokyklas. Likę gy-
venti gimtuose kaimuose norėtų mokėti lietuviškai, bet
skundžiasi, kad nėra sąlygų - nei knygų, nei mokyklos. Ša-
vo vaikų leisti į Lietuvą nenori, nes toli. Kai kurie su-
pranta ir lietuviškai, bet nekalba. Pasisveikinant net vai-
kai atsako "Labą dieną".

Šiuo metu apie 80% vyresnio amžiaus žmonių kalba
lietuviškai šiuose kaimuose: Pasaly, Valdzikuose, Gude-
nionyse, Dievergiuose; apie 50% - Uosiagiriuose, Jasko-
nyse; apie 20% - Šeškuose, Dabrėnuose; atskiri žmonės -
likusiųose kaimuose.

Visuose kaimuose, išskyrus Babrėnus, Lazdūnus,
Daunorus, pavardės grynai lietuviškos. Minėtieji kaimai
yra kolūkių centrai, todėl iš baltarusiškų ir lenkiškų apy-
linkių kaimų pritraukė mišrius gyventojus. Lietuviškų
kaimų gyventojai tuokiasi daugiausiai tarpusavyje - "Ža-
gūnai su žagūnais" /taip vadina Lazdūnų salos lietuvius
vietiniai ir kitakalbiai/, bet nėra nusistatę imti į porą, ir
iš gudiškų kaimų. Dažniau vyras veda gudę, nekaip mer-
gina gudą. Nors ir taip vadinamų atitekėjusių gudų ar gu-
džių tėvai kalbėjo lietuviškai.

Ryšiai su Lietuva

Iki karo buvo glaudesni ryšiai su Vilniumi. Žmonės
važiuodavo per Sekmines į Vilniaus Kalvarijas. Turėdavo
Vilniuje giminių, pažįstamų. Šiuo metu į Vilnių vyksta re-
tai, daugiausiai tik apsipirkti. Pažįstamų ir giminių čia
turi nedaug. Kaip ir anksčiau, Vilnius yra labiausiai žino-
mas Lietuvos miestas. Daugelis palaiko ryšius su Kaunu,
kai kurių vaikai ten mokosi ar dirba. Pavyzdžiui, Juzefa
Plakienė yra išleidusi savo vaikus į Kauną. Seni žmonės
pasiklauso Vilniaus radijo ir televizijos laidų.

Tautosaka

Senas dainas moka tik kai kurie. Išmoko jas iš Laz-
dūnuose buvusių kunigų. Ypač pasidarbavo kun. Gumbara-
gis, išmokęs vaikus ir jaunimą daug dainų ir ratelių. Pa-
sakas žino iš savo tėvų. Pvz. Juozas Avižičius iš Pasa-
lio kaimo daugybę pasakų išmoko iš motinos, taip pat Silo-
mena Ažičienė iš Pasalio. Dainų moka Jonas Varnelis iš
Pasalio, Vikcija Audzevičiūtė, Amilija Spieciene iš Die-
vergių, Juzukas Labočius iš Valdzikų, Jonas Remeišis iš
Uosiagirių, Juzefa Plakienė iš Babrėnų. Tai daugiausia
tos pačios dainos, kurios buvo populiarios ir Lietuvoje
prieš karą: "Tu rūta, rūtela", "Pasisėjau žalią rūtą",
"Gieda gaideliai", "Verdu bulvienę", "Pasisėjau linelius"
"Ko tu, mergele, taip gailiai verki".

Bažnyčia

Visi Lazdūnų salos gyventojai priklauso Lazdūnų
parapijai... Kun. Gumbaragis apie 50-sius metus už vai-
kų mokymą buvo pasodintas į kalėjimą ten ir numirė. Nuo
to laiko Lazdūnų bažnyčia neturi kunigo ir paversta grūdų
sandėliu. Pats pirmasis klausimas atvykstantiems iš Lie-
tuvos yra: "Ar negalit padėti mums dėl bažnyčios?" Baž-
nyčios vidus palyginti, tvarkingas. Išorė taip pat. Ypač
gražus šventorius su baroko imitacijų vartais ir gra-
žiomis kalinčiomis sultėmis. Šiuo metu lazdūniečiai
melstis važiuoja į Yviją, Lipniškius, Trobas. Tik seni žmo-
nės retai begali nuvažiuoti į bažnyčią... Poterius kalba
tik lenkiškai, lietuviškai daugelis moka tik "Tėve mūsų".

Kultūros paminklai

1/ Lazdūnų bažnyčia, statyta 1910 metais, uždaryta
1951 metais. 2/ Lazdūnų dvaro griuvėsiai. Dvaras priklausė
Milevskiui. Yra parko likučiai. 3/ Medinė koplytėlė
gudiškame Bečiašnykų kaime, 2 km į šiaurę nuo Lazdūnų.
4/ Seni kapai Gudenionių kaimo viduryje. 5/ Akmuo su
ženklų senos Gudenionių kapinėse. 6/ Gatvinis Gudenio-
nų kaimas, daugiau kaip 50 kiemų, su senoviškom sody-
bom ir dviem kryžiais kaimo galuose.

Tuo ir baigiasi reportažas apie Lazdūnų lietuvišką
salą Baltarusijoje.

Matome, kad lietuviybės padėtis Lazdūnų saloje y-
ra tragiška. Jei tokia padėtis tęsis dar 20 metų /o gal ir
tiek nereikės/, lietuvių ten neliks.

Ko reikėtų, kad lietuviybė saloje atgytų? Užtektų vieno
dalyko - lietuviškos mokyklos. Neseniai teko važiuoti per
Krėvą /taip pat Baltarusijoje/. Vienas senas krėvietis,
užklaustas, ar čia moka kas nors lietuviškai, atsakė, kad
nemoka ir pridūrė: "Vokiečių okupacijos metais /1941 -
1944/ čia buvo įsteigta lietuviška mokykla ir netrukus vi-
si vaikai kalbėjo lietuviškai.

Sakysite, kaip steigti Lazdūnų saloje lietuviškas mo-
kyklas vaikams, kurie jau lietuviškai nekalba. Čia kaip yra
steigiamos rusiškos mokyklos vaikams, kurie kalba tik
lietuviškai /Gervėčių, Pelešos salos/? Juo labiau mes
turime teisę reikalauti lietuviškų mokyklų vaikams, iš
kurių lietuvių kalba įvairių okupantų atimta.

Kodėl taip sparčiai nyksta lietuviškos salos Baltaru-
sijoje, kai jos išsilaikė carų valdymo, bei baltalenkių o-
kupacijos laikais? Yra keletas priežasčių: nėra lietuviškų
mokyklų, nėra lietuviškos inteligentijos /po šio karo iš
Baltarusijos buvo išgyvendinti lietuviai mokytojai, kuni-
gai ir kiti inteligentai/, katalikų bažnyčios uždarytos, o
veikiančiose pamaldos tik lenkų kalba ir t.t. Bet visas
priežastis galima suvesti į vieną: oficiali partijos ir
vyriausybės linija yra tokia, kad lietuvių kalba Baltarusi-
jos TSR-jė turi išnykti, visi lietuviai turi virsti gudais,
po to rusais, ir tam lietuviybės sunaikinimui yra sudary-
tos visos reikiamos sąlygos.

Mūsų spaudoje kartais telpa viena kita žinutė iš Bal-
tarusijos, užsi menama, kad ten dar yra lietuvių ir kad lie-
tuvų kalba ten sparčiai nyksta. Ir viskas - daugiau jokių
išvadų. Aišku, kad tikrųjų priežasčių negalima oficialio-
joje spaudoje kelti, kodėl lietuvių kalba ten taip sparčiai
nyksta. Lankosi ir mokslinės ekspedicijos lietuviškose
BTSR apylinkėse, bet jų tikslas tik užfiksuoti tai, kas ne-
išvengiamai pasmerkta išnykti. Kitaip sakant, parašo epi-
tafijas ir tuo pasitenkina. Net ir mūsų lietuviai nemano
sukti sau galvos dėl to, kad nuo amžių lietuvių apgyventos
vietos tampa nelietuviškos, kad lietuvių kalbinis arsenalas
mūsų akyse sparčiai siaurėja, dėl to širdies skausmu,
kuris gniaužia Baltarusijos lietuvių širdį, kai jis su savo
vaikais jau nebesusišneka lietuviškai, kai jis jaučiasi Lie-
tuvos brolių visiškai užmirštas ir pasmerkta...

Neseniai mūsų vyresnysis brolis sunaikino lietuviybę
Rytprūsijoje /Kaliningrado srityje/, šiandien jis aktyviai
naikina lietuviybę Baltarusijos TSR. Čia koks jo apetitas bus
rytoj?

Lietuviybės nykimas Lietuvos rytuose turi jaudinti
kiekvieno doro lietuvių širdį. Bet ne dejuoti reikia, o veik-
ti, teikiant visokeriopą pagalbą BALTARUSIJOS LIETU-
VIAMS. Atostogų metu ar važiuodami apsipirkti krio-
lais, netingėkite užsukti ir į lietuviškos Baltarusijos kaimus,
nuvežti ten gyvenantiems lietuviams lietuviškos
spaudos, kalendorių, vaikams knygų, vadovėlių, kurie
gali būti ir panaudoti, ir jūs pamatysite jų akyse dėkingu-
mo ašaras...

Kova už lietuviybės išsaugojimą - tai ne nacionaliz-
mas. Tai gynimasis nuo mūsų vyresniojo brolio agresy-
vaus šovinizmo. A.B.

/Iš PERSPEKTYVOS, Nr. 9., 1979, gauta Vakaruose 1980
m.. PLB serijinis leidinys/.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI ISTORINĖJE PERSPEKTYVOJE

J.V.SŪDUVAS

Netrukus viso laisvojo pa-
saulio lietuvių kolonijose bus
minima mūsų tautos suver-
numo ir valstybės nepriklausomybės atkūrimo šventė, Va-
sario šešioliktoji, su atitin-
kamomis paskaitomis, kvies-
tais svečiais ir derama me-
nine programa. Kaip ir kiek-
vienais metais dėl šventės
pravedimo ir jos programos
sen beiten iškils užmetimų,
prikaištų, kad paskaitinin-
kas per daug leidžiasi į isto-
riją, kartoja visiems žino-
mus įvykius, kai tuo tarpu
reikėtų laikytis prie dabar-
ties gyvenimo reikalavimų,
atmetant trafarietines minė-
jimų taisykles.

Kritika yra būtina ir rei-
kalinga pažangai. Visi nori-
me, kad žymiausia mūsų vals-
tybinė šventė, kada pati tauta
neša rusiškos okupacijos jun-
gą, būtų paminėta kuo geriau-
siai. Todėl kiekvieno parei-
ga prie jos pasisekimo pri-
sidėti savo lėšomis, darbu ir
naujomis idėjomis. Tačiau,
parengdami jos programą,
turime nepamiršti pagrindi-
nio faktoriaus - jos istoriš-
kumo.

Mūsų tautos didinga istori-
ja buvo pagrindinis veiksnys,
davęs impulsą ir jėgą tauti-
nio atgimimo žadintojų dar-
bams, savanorių ir partizanų
kovoms su pavergėjais.

Istorinis palikimas neturėtų
būti pamirštas gyvenant lais-
vėje svetimuose kraštuose.
... Iš praeities tavo sūnūs
te stiprybė semia... Įrašė į
Lietuvos Himną Vincas Kudir-
ka. Praeitį ir kalba tebūnie
mūsų patriotizmo šaltiniai.

"Tauta neturinti istorijos -
nėra tauta" rašė senovės Ro-
mos senatorius Ciceronas.
Mūsų istorija yra pagrindi-
nė herojiškų kovų ir pasiaui-
kojimų, ginant savo žemę ir
laisvę. Nesutepta užkariau-
tu engimu nei jokiais masi-
niais beginklų belaisvių žu-
dymais, kaip tuo pasižymėjo
žiaurieji Rusijos carai ir da-
bartinių imperijų kūrėjai.

Mūsų istoriją savinasi ir sa-
vinasi gudai, lenkai ir rusai.
Gudai neturėdami savo isto-
rijos, ir siekdami savo tau-
tinio identiteto, savinasi mū-
sų praeitį, nes be istorijos
nėra tautos. Lenkai savon
istoriją yra įrašę jau kuone
visų didžiųjų mūsų ku-
nigaikščių karinius žygius,
paversdami juos savo tauti-
niais laimėjimais. Rusų se-
niausiose kronikose daugiau-

Ypatingai okupanto budriai
yra saugojamas ir slepiamas
paskutinis Nepriklausomos
Lietuvos valstybės laikotar-
pis ir niekinamas Vasario 16-
tosios aktas komunistinėje
propagandinėje literatūroje
ir jų paruoštuose mokslinio-
se traktatuose stengiamasi
įrodyti, kad Lietuvos Nepri-
klausomybės valstybės atsta-
tymas esąs buvęs svetimų im-
perialistų padarinys išnaudo-
ti lietuvių liaudį.

Parengiant Vasario 16-to-
sios minėjimo programą, ne-
vertėtų apsiriboti vien tik is-
torinio dokumento, pasirašy-
to Lietuvių Tarybos Vilniuje,
skaitymu scenoje. Paskaiti-
ninkas neturėtų vien kartoti
istorinius faktus ir savanorių
kovas, apgynusias tautos ap-
sisprendimą į laisvą ir nepri-
klausomą gyvenimą. Jis tur-
ėtų mokėti supažindinti,
ypač jaunąją lietuvių kartą,
su šlandieninėms okupuotos
Lietuvos problemomis ir ko-
kias pastangas ten dėjo ru-
sas, naikindamas visą tai,
kas yra sukurta istorijos ei-
goje ir atsiektą laikotarpyje
po Vasario šešioliktosios pa-
skelbimo.

P.S. Šios aktualios mintys, artėjant mus taip nepaprastai
vienijančiai šventei - Vasario 16-ry vertos ypatingo dė-
mesio šventės minėjimų paskaitininkams bei rengėjams.
Suaktualinti žvilgsnį į gyvenimo reiškinis visada yra gy-
vybingumo išraiška.

Čiu nei direktorius, nei val-
dyba karjeros neprarastų.
Č ginčas baigtųsi ir sene-
liai taikoje numirtų. Gal ir
dangus būtų visai valdybai
garantuotas. J. Vaidlonis

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

- Meška ima jėgą, o žmogus - razumu.
- Pasiutusų miltų pasiutus ir košė.
- Maža gyvatė, didelė gyvatė - vis tiek gyvatė.
- Rambaus arklio ir rimbos nepataisys.
- Paukštį plunksnos gražina, o žmogų - protas.

NIEKAIP NENUGALABIJAMAS KOMPARTIJOS SEKRETORIUS

Vertė A.Ž.

Teroristiniai veiksmai, nukreipti prieš valdžios asmenis tampa Vakaruose kasdieniu reiškiniu. Jokia naujiena. Miklinasi tame sporte ir samdyti žudikai, ir mėgėjai. Taip pat abiejų lyčių atstovai. Prezidentai Ford'ą, galima sakyti, buvo pamėgusios moterys. Vakara spauda tokius įvykius skelbia, o neskrupulingi reporteriai visai išnaudoja sensacijas.

Sovietų Sąjungoje tokie dalykai slepiami, ir todėl susidaro įspūdis, kad ten jų nepasitaiko. Pasirodo, ne visai taip. Maria Samatan, kruopščiai palesiojus spaudą, aptiko, kad 1979 m. vasaros, 1980 m. pavasario laikotarpyje būta net trijų pasikėsinimų prieš Estijos kompartijos sekretorių. Šie reiškiniai, pasak jos, užbėga gyvenimui už akių, bet jie bus būdingais reiškiniais to, kas dėsiai, gal būt, visoje SSR teritorijoje už penketo ar dešimties metų. "Čia, Estijoje", - rašo ji savo knygoje DRUITS de l'HCMMME et REPRESSION en URSS, /1980/, - "mes randamės neslaviškose žemėse ir baltai /tiesa, jų veiksmas buvo nukreiptas prieš rusus/ neturi mūsų šimtmetės kantrybės. Man tenka patikslinti prieš pradedant pasakojimą, kad sovietiniam žmogui tos trys Baltijos respublikos vaidenasi kaip maži rojukai. Valia skaitytojai pasidaryti savo išvadas". Toliau rašoma:

"Pirmas pasikėsinimas prieš Vaino įvyko ant plento, netoli Kohtla-Järve ir skalūnų /plonais sluogsneliais skylanči uoliena/ kasyklų. Maištą provokuojančios darbo sąlygos ir gyvenimas pusbadiu pasūmėjo darbininkus streikant ir po to, viešai išreikšti savo įtūžimą. Vidaus ministerijos daliniai apkėlė darbininkus guminėmis lazdomis, bet kulkų nepaleido. Užmuštų nebuvo, bet sukrėtė didelį skaičių žmonių ir padėtis tame sektoriuje liko įtempta.

Kadangi Vaino, pirmasis Estijos kompartijos sekretorius /ir Augščiausios Tarybos deputatas/ buvo kilimo iš Kohtla-Järve srities, jis pasišovė atvesti į protą darbininkus. Netoli miesto pasislėpė grioje šauliai paleido į automobilį ugnį. Vaino išsikrapė sėveikutėlis, bet šoferis žuvo. Valdžia, savaime aišku, pasistengė, kad nepasklistų gandai apie tą įvykį, bet nukauto šoferio draugai paskelbė vietinėje spaudoje nekrologą, nors ir nepateikdami smulkmenų.

Antras atentatas įvyko, kai Vaino su nauju šoferiu važiavo Talinan. Paslaptingas automobilis staiga pralenkė partijos sekretoriaus mašiną ir trenkė ją į griovį. Nei šoferis, nei Vaino nesusižeidė. Liudininkai matė tik, kad eismo policija skubiai pakeitė Vaino automobilio imatrikuliacijos plokštes, idant niekas nesuprastų, kad valdišką mašiną išliko avarija.

Trečias pasikėsinimas įvyko, kaip kad žmonės pasakoja, ant Rocca al mare, vieno iš Tallinn'o paplūdimių. Estijos "bosas" ten turį milžinišką rezidenciją, saugomą, kaip kad dera, augštų tvorų, vilkšnių ir ginkluotų sargybinių. Kartą, kai Vaino išėjo į uždraustas gyventojams miško zonas pamiškę, kažkas į jį šovė, bet ir vėl nepataikė. Pasikėsintojų išaiškinti nepavyko.

Karl /Genrikovič/ Vaino yra estas, gimęs 1923 m. ir baigęs Tomsko geležinkelio elektromechanikos institutą bei augščiają kompartijos mokyklą. Įstojęs partijon 1947 m., jis užėmė nuo 1948 m. eilę atsakingų pareigų. Jis buvo politiniu instruktorium pramonės vadyboj, sunkiosios pramonės ministerio pavaduotoju, transporto ir pramonės ministerio pavaduotoju, Estijos ekonominės tarybos vice-prezidentu, o nuo 1960 m. Estijos kompartijos sekretorium. Po paskutinių rinkimų jis perėmė iš Ivan Kebino pirmojo kompartijos sekretoriaus pareigas.

Žmonės sako, kad kai vyko paskutiniai rinkimai į Augščiausiąją Tarybą, daug kas išbraukė iš balsavimo lapelio Vaino pavardę. Nežiūrint to, pagal oficialius pranešimus jis gavo 99% balsų.

Surusėjęs estas Ivan Kebin irgi nebuvo per daug populiarus, bet žmonės manė, kad karikatūrai jam pasitaikydavo paskutiniųjų metų būryje, ginti specifinius Estijos interesus. Jis, pavyzdžiui, atmetė Maskvos planus įkurdinti Estijoje vieną agro-miestą. Apie Vaino, priešingai, sakoma, kad jis tėra vien SSSR kompartijos vasalas, ir kad jo veikla visur kur nukreipta prieš Estijos interesus. Užtat jis laikomas asmeniškai atsakingu už visas nelaimes, užklupusias respubliką, o ypatingai už maisto trūkumus /nors tai visuotinas reiškinys SSSR teritorijoje/. Estai išitikinę, kad Kebin'o laikus Estija maitinosis geriau už kitas SSSR respublikas, ir kad šiuo metu jie gyveną pusbadiu. Ankščiau Tallinn'as suvartodavo 75 tonas mėsos per dieną /150 gramų gyventojui/. Šiais metais /1980/ Estijos sostinei niekada nepavykdavo gauti daugiau kaip 40 tonų per dieną. Pasitaikydavo, kad kai kuriomis dienomis ši kvota nusmukdavo iki 300 kilogramų mėsos, o to kiekio nepakaldavo net aprūpinti viešbučiams, kur apsistoja užsienio turistai. Provincijoje estai mėnesių mėnesiais nemato mėsos, o ką besakyti apie kiaušinius, sviestą, pieną. Tuo tarpu tiek patarnavimų, tiek gaminių kainos Estijoje sparčiai kyla.

Šią žiemą Estija išgyveno energijos krizę. Vietoj 220 voltų, jėgainės parūpino vos 200 voltų, taip kad elektros lemputės ruseno mirksėdamos užuot švietusios. Elektro nutrikdavo ištisom valandom. Įmonėse buvo atsiliekama planų vykdyme, o tūkstančiai paršiukų nugaišo nuo šalčio kiaulių auginimo kolūkiuose. Bet Vaino, likęs ištikimam "centro" nurodymams visą tą laiką, ir toliau skelbė "siųst maistą broliškoms respublikoms". Nenuostabu, kad taip dalykams susidėjus, tauta priskyrė jam visas nelaimes".

Aptardama tautinę rezistenciją Baltijos respublikose Maria Samatan neslepia savo pagarbos Lietuvai. Latvi - joje ji neižiūri reikšmingesnių tautinio sąmoningumo reiškinų, nei tautinio, nei religinio pasipriešinimo sri -

VILNIUS - Gobelenas, Elena KERBELIENĖ
Iš "Vaivorykštės" parodos Montrealyje.

tyje. Apie Estiją ji rašo taip:

"Estai visumoje yra antikomunistai ir nepriklausomybės šalininkai, bet kraštas iki šiol nesubruzd. Tol, kol gyvenimo lygis dėka gyvulininkystės gaminių buvo reikšmingai augštas, tol, kol suomių turistai, kuriems lengva gauti vizą ir kurie supranta estų kalbą, sprukdavo Tallinnan ir Tartu nuo prohibicijos siaubo jų krašte, išleisti svetimą valiutą, kurios Sovietų Sąjunga taip trokšta, - viskas ėjo gerai... Ta prasme estai gyvena beveik neblogiau už savo kaimynus suomių ar lenkus.

Kas atsitiko nuo to laiko? Atrodytų, gyvenimo lygis žiauriai smuko. Užtat mes apsakėme pasikėsinimus prieš Vaino, pirmąjį krašto sekretorių, kuris laikomas to nuosmukio kaltininku". Vertė A.Ž.

Vyslos Stebuklas ir Pilsudskis

ST. BIJŪNAS

Kaikurie lenkų poetai tvirtai tiki, kad jų tėvynė jau 2 kartus išgelbėjo Europą: 13 a. sulaukė totorių invaziją, jau pralaužusią Lenk jos ribas, /užmiršdami, kad 200 metų po to lietuviai, užėmę Ukrainą, gynė Europą nuo tų pačių totorių/, ir 1920 m. atmušė rusų Raud. armiją prie pat Varšuvos.

Šiandien, atrodo, lenkai apie savo nuopelnų turėtą pridėti Hitlerio: o nūdien ir "carlo" Leonido spartų apšaukymą? Legenda apie neva išgelbėjimą Europos /ir pasaulio/ nuo raudonojo tvano buvo sufabrikauta princo Sapiehos /lietuvių kilmės didik/, tada Pilsudskio užsienio reikalų ministerio ir tuščių varpų skambėjo eilė metų, sukeldama rimtų abejonių.

1920 m. vidury, sakoma, milijoninės rusų armijos, vadovaujant labai jaunam gen. Tuchačevskui "raud. na - poleonui", atbargavo iki pat Varšuvos, ką Vakarai tuoj suprato, kaip didelę grėsmę sau. Atsiet, bolševikai gali greit užimti Lenkiją, tada užlies lengvai Vokietiją, 1918 m. gale sumušta, nuginkluota ir - po trumpo poilsio - ims pliekti prancūzų, anglų kailį jų pačių namuose! Tačiau bolševikai, nespėdami pasivyti bohėgančių lenkų, priartėję prie pat Varšuvos, sustojo, nes plačioji Vyslos upė buvo didžioji natūrali kliūtis. Jai peržengti pakrikusi rusų Raud. armija jokiū būdu negalėjo pasigaminėti tiek pantoninių teltų, kad per mestų iš karto didesnes jėgas, kurių lenkai nepajęgtų tuč tuojau sunaikinti, kol į tą prietiltį būtų spėta perkelti vis daugiau ir daugiau rusų pastiprinimų.

Prancūzų ir anglų karinė parama lenkam buvo didelė. Dar 1919 m. per mėtį visą karinę medžiagą prireikė net 95 traukinių. Šį transportą tvarkė prancūzų garsus gen. Maxime Weygand. Jis 1920 m., ginant Varšuvą nuo rusų, neoficialiai vadovavo lenkų kariuomenei ir net norejo sau paimti laurus už, neva, Vyslos stebuklą-triukškinančią priešų pergalę. Jo sūnus parašė knygą, kur liaupsina tėvelį ir... meluoja /kaip gali atrodyti kiekvienam geram lenkui/, bet šiek tiek tiesos visgi yra, kaip matysime vėliau.

Prancūzijos vyr. karo vadas, maršalas Ferdinand Foch'as, kuris 1918 m. gale su anglo saksų pagalba sumušė Vokietiją ir privertė ją nusiginkluoti, dabar pavėluotai įžiūrėjo ten didelį vakumą, į kurį gali vėrztis rusai, jei nugalėtų Lenkiją. Mat, Leninas kada tai išporino, kad, neva, pasaulio revoliucija turės triumfuoti virš Lenkijos lavono. Tai atrodė tik naivus sapnas. Šį kartą, betgi būta net truputį kitaip. Tai buvo ne Trockio, Rusijos karo komisaro iniciatyva agresijai, bet Pilsudskio užgaidos - užgrobti Ukrainą bei Baltgudiją, kurios sukėlė rusų pasipriešinimą ir atvedė rusų armiją, ir tai ne milijoninė, o tik 200.000 prie pat Varšuvos, lenkam bejėgiškai dažnai net bėgčiomis, pasitraukiant. Nors jų jėgos, atrodo, turėjo būti lygios rusams, po to, kai iš Prancūzijos gen. Hallero vadovaujama, atvyko lenkų armija iš 120.000 vyrų /statistika rodo, kad net Estija tuo laiku turėjo 70.000 vyrų armiją - pagal gen. St. Raštiki/.

Be to, į Lenkiją atvyko ir 200 prancūzų karininkų, vadov. gen. Henry, kaip karo patarėjai. Jų tarpe ir garsusis kap. Charles de Gaulle, vėliau Prancūzijos išvadotojas iš Hitlerio jungo. Ignacas Paderewski, pasaulinio garso pianistas vadovavo koalicinei Lenkijos vyriausybei 16.I.1919 - 9.XII.1919. Po jo valdžios vairą perėmė maršalas Pilsudskis su jo aiškia machiaveline reputacija.

algimanto skiltis

LIETUVIŠKAS FLORIDOS KAMPELIS

Iš kitų pasakojimų jau buvo nemažai girdėta apie lietuvių kaimo kūrimosi perspektyvas Sunny Hills vietovėje, šiaurinėje Floridos dalyje. Pagaliau, pasitaikė proga pačiam ten nuvykti ir vietoje pasitikrinti turėtus faktus, palyginti iškilnesnes ir prastesnes tenyščias sąlygas. Žadėjome viešėti porą dienų, išbuvome visas aštuonias. Vadinasi, užteko laiko gana visapusiškai apžiūrai, susipažinimui netik su pačia vietoje, bet ir platesnėmis aplink - kybėmis.

Nesijaučiant ekspertu ar kokiu nors pranašu, žinoma, nenori ir negali teigti, kad štai, ten tai jau tikrai lietuviams "pažadėtoji žemė", bent jau saulėlydžio dienų praleidimui, tačiau galima drąsiai teigti, kad tie, kurie mėgsta gamtą, metų laikų pasikeitimus, gryną, pušų sarkais kvėpiantį orą ir savais tautiečiais gausią kaimynystę, atrodo, neturėtų nusivilti Sunny Hills. Jei likusioje Floridoje nuosavybių kainos yra aukštos, čia regis, dar viskas prieinama eiliniam darbo žmogui. Sklpykainos nėra dirbtinai iškeltos, tad, yra tautiečių pirkusių ar perkančių po keletą sklypų. Lietuvių koncentracija, daugumoje, šiuo metu yra apie vieną ežerą, kuris yra tinkamas maudytis (tikrai gero balto smėlio dugnas ir paplūdimys), meškerioti, irkliniams ir būrinams laiveliams. Motorinėms valtims, artimoje apylinkėje yra kietas, žymiai didesnis ežeras, be jokių sodybų aplink jį. Įvestas visiems vandentiekis, visai gero skonio vanduo atvestas iš čia pat iškastų artozinių šulinių. Bendros kanalizacijos nėra. Atskiros sodybos turi individualius septinius tankus. Verdama ir šildoma - šaldoma elektra. Turimi ir suspausto gazo tankai (virimui ir kūrenimui), jei kam tas patinka. Trijų pagrindinių televizijos kanalų (ABC, CBC ir NBC) spalvotos laidos ekrane ryškios. Žemės ir pastatų nuosavybės mokesčiai žemi. Vyresnio amžiaus sulaukusiems yra svarbus dalykas medicininė pagalba. Greitosios pagalbos mašina čia atvyksta per 5-7 minutes nuo pašaukimo. Artimiausia, nauja ir moderni ligoninė, Chipley mieste, maždaug 15 min. kelio. Ten pat ir super parduotuvės ir visi kiti kasdieniniai reikalingi patarnavimai. Didesniems apsipirkimams ir užsakymams - Panama City miestas, 35 mylių atstume. Čia yra ir keleivinis oro linijų susisiekimas. Du kart savaitėje atvyksta autobusiukas ir nuo jūsų namų, be jokio mokesčio, nuveža ir parveža norinčius apsilankyti (apsipirkimas, vizitai pas gydytojus ir pan.) minėtose miestuose. Tik turi paskambinti jiems vieną dieną prieš. Kalbant apie gydymą, reikėtų pažymėti, kad aktorius Henrico Kačinsko patyrimu, kuris pernai turėjo labai rimtą ir skubią operaciją Chipley ligoninėje, jis ir ponis, buvo ir yra pilnai patenkinti ten turimais specialistais, chirurgais ir bendrąja tvarka ir globa toje ligoninėje. Vyt. Bileckas, Sunny Hills lietuviškosios salos pirmūnas ir vienas iniciatorių, visada ir visiems tautiečiams teikia globą, paramą ir turis atsakymus ir beveik visus su įsikūrimu rūpimus klausimus, tvirtina, kad toje vietovėje, jei neturi skolos už namą, per mėnesį, įskaitant mokesčius, elektrą, šildymą ar šaldymą, virimą, vandenį, jokiū būdu nekaštus daugiau \$150.00.

Katalikai turi neperdidelę, bet jaukią šventovę, kurios vadovas kun. Pr. Jaraška. Savaime suprantama, čia vyksta nuolatinės ir reguliarios lietuviškos pamaldos. Vargoninkauja ir chorą veda muz. V. Mamaitis. Susirinkimams, minėjimams, pobūviams turima erdvi salė, pušyne, prie didesnio ežero. Jūros palūlymiai pasiekiami už maždaug 45 min. autovežimiu. Puikus smėlis, kopos, švarus vanduo, molai ir tiltai meškeriojimui šv. Andrejaus vardo valstybiniame parke.

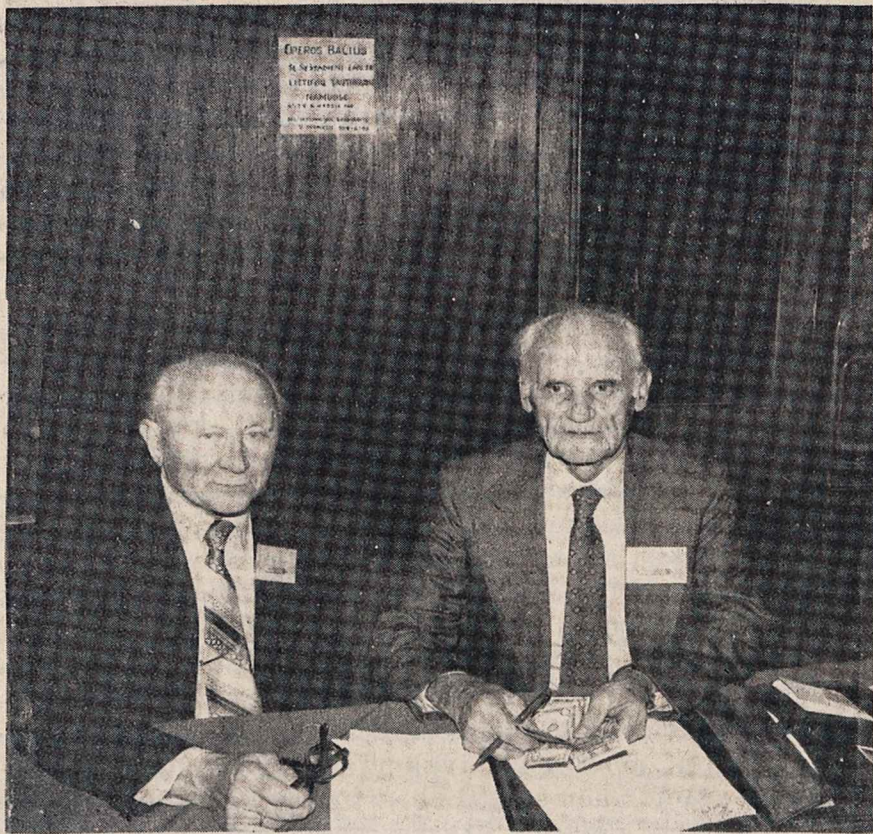
Tautiečių tarpe (jau gyvenančių ar sklpyus įsigijusių), lyg ir mažoka kanadiečių lietuvių. Šiaip, turistų iš Kanados, itin daug Panama City Beach apylinkėse prie kurių viešbučių, krautuvų ir restoranų plevesuoja ir kanadinė klevo lapo vėliava. Klimato atžvilgiu, vietovė turi vėsenius rytmečius (kartais ir šalnų) gruodžio, sausio ir vasario mėnesiais. Tačiau, saulei patekėjus, kitą kartą ir nežinosi, kad paryčiui būta šalnos. Naktiai uždengus nuo galimos šalnos, auginamos daržovės, o prie atskirų sodybų, matysi ir palmių medžius gražiai žaliuojančius. Tvirtinama, kad vietovė yra aukščiausia vieta nuo jūros lygio visoje Floridoje, tuo būdu, priedui aplink myliomis besitęsiantieji pušynai, veikia klimatą tiek, kad vasaros metu, drėgnumas yra žymiai mažesnis už kitas Floridos apylinkes. Kanadiečiai lietuviai turėtų patys susipažinti su Sunny Hills ir vietoje įsitikinti su galimybėmis įsijungti į augančios ir besiplečiančios lietuviškos kolonijos ateities perspektyvas.

Prancūzai bei anglai, didieji Lenkijos rėmėjai labai susirūpino, kai Pilsudskis, visai nepaisydamas Versalio sutarties, pagal kurią Baltgudija bei Ukraina buvo palikta rusams, staiga metėsi į ginklo avantiūrą: jas abi užgrobti ir prijungti prie Lenkijos. Talkinamas kazokų atamanas Petliūros, Pilsudskis gale gegužės mėn. 1920 m. įžengė į Kijevą. Nepalikdamas nei savo pavaduotojų, nei aiškių instrukcijų, išskubėjo į Varšuvą atšvesti didelį pergalės triumfą. Deja, jam jau nebeteko grįžti į Kijevą. Palikta be vado lenkų kariuomenė rusai pradėjo spausti iš visų pusių, priversdami skubiai trauktis. Taip, birželio gale lenkai jau buvo pasitraukę 300 km atgal. Rusai juos vijo Varšuvos link ir gen. Tuchačevskis, kad įelektrintų savo karius pergalė, jau iš anksto pažadėjo, kai tik bus užimta Lenkijos sostinė, duoti 48 val. "laisvas rankas", vadinasi laisvę plėšikavimui bei lenkų moterų "meilei". Gen. M. Weygand'o užrašuose 7 liepos 1920 m. yra atžymėta: "lenkai nieko nenori suprasti, nuolat dindami visų neapykantą sau. Lenkų draugams visai neaišku, kaip diriguoti lenkų aklą Pegasą, kuris nepripažįsta sau jokių varžtų".

KULTŪRINIS PUSLAPIS

IŠ IV-tojo MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMO 1981 m. LAPKRIČIO PABAIGOJE, CHICAGOJE

IV Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo Organizacinio Komiteto p-kas Juozas RIMKEVIČIUS / kairėje / ir išdininkas A. tanas ŠANTARAS. Simpoziume buvo skaityta virš 150 paskaitų, dalyvavo virš 180 kalbėtojų paskaitose ir simpoziume.

Nuotr: J. V. Danio

KETVIRTASIS MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAS

L. EIMANTAS

Kas ketvirti metai mūsų išeivija susilaukia Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo. Nuo praėjusių metų lapkričio mėn. 25 iki 29 dienos Chicagoje, Jaunimo Centre įvyko IV Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas.

Simpoziumams ruošti iš anksto sudaromos organizacinės Vadovybės ir Tarybų. Šių organų sudėtinė dalis mūsų mokslinių institucijų, profesinių sambūrų, kultūrinių ir ideologinių mūsų organizacijų, Lietuvių Bendruomenės atstovai bei įvairių mokslo sričių žinovai.

I simpoziumus kviečiami

ir atvyksta mūsų profesoriai iš įvairių universitetų ar kolegijų, mokslininkai, kultūrininkai, rašytojai, pirmaujančių žmonių ekspertai ir žmonės-akademikai.

IV Simpoziumo mokslinės programos vadovas dr. Pr. ZUNDĖ teigė, kad lietuvių mokslininkų laisvajame pasaulyje priskaitoma iki 2-jų tūkstančių. Taigi, ši kartą, kai dalyvavo apie 200, susidarė gal tik vienas dešimtalis, bet visgi šis IV Simpoziumas buvo labai reikšmingas mūsų išeivijos gyvenime įvykis.

Ši kartą Simpoziume buvo

arti 150 paskaitininkų, kurie davė tikrai pasididžiavimą keliančių paskaitų iš įvairių mokslo bei kūrybos sričių.

Išsamiai ir daugumoje autoritetingai Simpoziumą aprašė mūsų spauda, išskėlė mūsų mokslininkų bei kultūrininkų pirmųjų pagrindines mintis. Simpoziumo vadovybė, tiesa, paskaitas išsivystė suskirstė sekcijomis pagal mokslo ar kūrybos sritis. Sekcijose paskaitos buvo skaitomos įvairiose salėse ir dažnai tuo pačiu laiku. Daugiausia, sakoma, klausytojų buvę paskaitose politinėmis temomis.

Šias eilutes rašanči labiau domina paskaitos iš mūsų jaunimo, psichologijos bei pedagoginės srities. Š. m. sausio mėn. 16 d. "Draugo" numerioje rašoma:

"Toronto'is dr. R. P. E. r a u s k a s apyrė jauni-mo padėį. Jis padarė 1956, 1960, 1972 ir 1979 metų jaunimo užpildytą anketų analizę ir priėjęs išvadų, kad mūsų jaunimo dalyvavimas organizacijose nesusumažėjęs, bet ryškiai sumažėjo: jaunimo dalyvavimas bendrinuose lietuvių parengimuose, organizacijų valdybose, piginėse aukos, lietuviškų knygų skaitymas, sugebėjimas lietuviškai rašyti, vedybinio partnerio tautybės svarba, lietuvių draugų turėjimas ir noras grįžti Tėvynei, jei Lietuva būtų laisva.

Dr. A. Norvilas apklausinėjo 8-nius studentus, kalbančius angliškai ir lietuviškai. Išryškėjo, kad studentų anglų kalba yra kasdieninė, o lietuvių - proginė. Vartojama su vyresniaisiais iš pareigos, arba su jaunesniaisiais - vadovaujantis mū-

sy kalbos išlaikymo mintimi. Kalbos mokėjimo atžvilgiu, studentų anglų kalba sava, patogi, lietuvių - ne sava, ribojanti išsireiškimo galimybes. Galutinėje išvadoje minėtiems studentams - anglų kalba būtina, lietuvių - nebūtina.

Chicago, Ill., Universiteto doktorantė V. Masionytė-Aukštuolienė kalbėjo apie dvikalbius vaikus. Ji apsiribojo pradžios mokyklos I ir VI skyrių mokiniais. Jos studijos rezultatai neįrodė, kad dvikalbiai vaikai turėtų daugiau protinio lankstumo, negu vienkaliai.

Čia reikėtų pastebėti, kad lietuviško švietimo darbuotojai ir Kanados /anglų/ prancūzų/ iškilieji pedagogai yra įsitikinę, kad dvikalbiai vaikai turi tam tikrų pranašumų. Tiesa, prof. A. Norvilo ir doktorantės Masionytės - Aukštuolienės išvados, atrodo, padarytos iš labai riboto apklaustųjų skaičiaus. Jei jų studijos būtų lietusios gausingesnį apklausiamųjų skaičių, gal ir rezultatai būtų išėję kiek kitokie.

Daug džiugesnį išpūdį sudaro to paties Universiteto doktorantės Julijos Zobarskienės studija apie lietuvių vaikų intelekto ypatumus. Ji išveda, kad lietuvių vaikų intelektualinis lygis / WECHSLER Intelligence Scale/ yra aukštesnis negu amerikiečių vaikų. Taip pat ji radusi, kad lietuviai tėvai /ypač motinos/, mokslo vertina daugiau negu amerikiečiai tėvai.

Mūsų eiliniame išeiviniame simpoziume dalyviui, ir šias eilutes rašančiam, didelį susidomėjimą kelia ir Simpoziumo leidinys, kur pateikiamos paskaitininkų ir dalyvių

trumpos biografijos, jų nuotraukos, skaitytų paskaitų turiniai ir visa Simpoziumo eigos programinė medžiaga. Leidinys paruoštas lietuvių ir anglų kalbomis ir sudaro stamboką - virš 450 puslapių knygą.

Šis leidinys, kaip ir anksčiau, nesniegi, yra mums ir istori-

jai didelė kultūrinė vertybė ir visam laikui išliekanti informacija apie išeivijos išnašą ir svarbą Tėvynei Lietuvai.

Smulkiau apie Kanados lietuvių, Simpoziumo dalyvių ar kitus dalykėlius, pasistengsiu duoti kitame "NL" numeryje.

VISUOMENĖ DAR NEĮVERTINA MOKSLO

Žymus Kanados mokslininkas ir televizijos mokslinės serijos vedėjas bei mokslo populiarintojas dr. David Suzuki kalbėjo Quebec'o prov. Protestantų Mokytojų Sąjungos konferencijoje. Joje dalyvavo virš 1000 mokytojų. Jo tvirtinimu, visuomenė praranda savo likimo kontrolę, nes yra per daug nutolusi nuo mokslo, kuris labiausiai įtakoja mūsų gyvenimą. Industrijos, medicinos, karinės srities mokslas turi pačią didžiausią įtaką mūsų gyvenimo būdui, tvirtina dr. Suzuki.

Jis skundėsi, kad mokslininkų bendruomenė yra visai atskirta nuo kitų žmonių ir mažai kas supranta ir įvertina mokslininkų reikšmę. Politikai daro nesuskaičiuojamą kiekį nutarimų dėl branduolinės energijos išvysymo arba dėl alyvos šaltinių grėžimo vandenynų dugne, nesuprassdami gaunamų mokslinių ir techninių patarimų. Jis pabrėžė, kad 80% federalinių politikų yra advokatai arba biznieriai ir visi labai menkai pasirodė testuose apie mokslo supratimą.

"Jie padaro sprendimus iš politinio taško, dėl priežasčių, kurios nieko bendro neturi su moksliniais ar tech-

niniais faktais", - kalbėjo jis. Anot jo, ypač skaitytųjų kompiuterių technologija akivaizdžiai parodo, kaip mokslas gali paveikti visuomenę. Jie turės didelę įtaką žmonėms, nors ir galvojama, kad kompiuteriai - kvailos mašinos ir žmogus gali jas išjungti, jeigu taptų nesukontroliuojamos. Netrukus, esą, būsiančios mašinos, kurios galėsiančios galvoti ir jos galės išvystyti dar labiau pažengusius "inteligentus" kompiuterius. Jie galės galvoti šviesos bangų greičiu, 1000 kartų greičiau, negu žmogaus smegenys, ir nebus veikiamos jausmų, ligų ar kitų faktorių, kaip kad žmogus. "Reikia atsistoti, kad kompiuteriai gali galvoti šviesos bangų greičiu 24 val. į parą, 7 dienas savaitėje ir 52 savaites metuose". Po 10 tokio vysymo metų, galvojančių kompiuteriai bus tokie pajėgūs, kad nebegalės su mumis bendrauti. Būtų lyg pasikalbėjimas su... skruzdėle. Mokslininkai dažnai pasako, kad tikrai neklysta dėl ko nors, bet n'eko nėra neklystamojo daugiau - sia klysta žmogus.

Tad - kodėl negalėtų ir mokslininkai susirūpinti, kur padaryti mašinų vystymo ribą? - norisi paklausti patarą mirtingąjį... b. n.

Juozas Šilėnas

VEIDU I ŠIAURĘ

Ištrauka iš ruošiamos spaudai knygos/

II-jo PASAULINIO KARO ATSIMINIMAI

SENOJOJE PRŪSŲ ŽEMĖJE

25 -

/ t e s i n y s /

Po pusvalandžio išjudame ir palengva slenkame plačiais miesto kvartalais. Ar kada nors vėl teks pamatyti seną karalių miestą, ar kada nors vėl teks pažvelgti į lietuvių lobius slepiančias pilies bokšto sienas? - mintyse klausiu.

Išibėgęs traukinys neria šiaurės rytų kryptim į Lietuvos žemės pusę. Savotiškas džiaugsmas kuta. Kruti-nė. Žemė vis labiau jurtame gimtųjų laukų vėjo artumą, plėšiantį skausmą ir savo nepajėgiškumą tą skausmą nustumti tolyn.

Vagonuose slogi tylą. Tylų vokiečiai, tylime ir mes, tyli ir mūsų "jaunimas". Plieniniai vagonų ratai vienodai monotoniškai tuksena pro žaliuojančius laukus ir gojus, nešdami plieninius vežimus, pabūklus ir žmones į siurpulingą mirties zoną. Gal veltui laukų paliktieji namai prie Reino, Elbės, Nemuno ir Dubysos, mirties traukiniai jų atgal gal neparvež... .

Pirmoji trumpo sustojimo vieta Tepluva. Miestas išsistatęs Priegliaus, Deimenos upių santakoje, kadaise buvęs svarbus Nadruvų žemės centras, istoriniai reikšminga vieta, kryžuočių ordino pilis, komituro buveinė.

1383 m. Tepluvoje, D. L. K. Vytautas persikrikštijęs, gavo Vygardo vardą. Pirmojo Pasaulinio Karo metu, Tepluvos apylinkėse vyko stiprios rusų - vokiečių kovos.

Sekantis sustojimas Vėluva. Aukštas miesto rotušės bokštas mus pasitinka ir palydi išvykstančius tolyn. Kertame žalumose paskendusį Alnos upės slėnį. Modžiais pasipuošusios ūkių sodybos primena Lietuvos laukų veidą. Nesustodami prabėgame nedidelę Narkyčių geležinkelio stotį. Galop, po kelių valandų kelionės, įvažiuojame į didelę judrią Išrutės geležinkelio stotį. Stotyje pilna kariuomenės.

Mes paliekame savo kelionės draugus Werchmachtos karių ir persėdame į siaurojo traukinio vagonus. Skubiai išvykstame Nordenburgo link. Pro mus pravinguriuoja daugelis upių upelių mėlynos vagos, gerai išdirbtų juodžemių juostos, daugelio kaimų ir vienkienių sodybos. I

4 psl.

akis krinta daugelio lietuviškų vietovardžių, ant kelrodžių rodyklių matosi senieji lietuviški vardai, nevykusiai suvokietinti: iš Didlaukių padaryti - Dittlocken, iš Juodlaukių - Jodlauken.

Ši kartą mūsų bendrakeleiviai daugumoje moterys ir seniai vyrai. Atgyja iki tol mus lydėjusi slogi nuotaika. Lietuviški vietovardžių vardai ir malonūs moteriški veidų šypsniai paliečia mūsų jautrumą. Užtraukiame širdžiai malonią gimtųjų laukų sutartinę. Jos klausosi mūsų bendrakeleiviai ir greitai pro mus slenkantieji laukai.

Tvanki dienos saulė krypta vakarop. Išlipame mažoje Friedenau lauko stotelėje, iš kurios iki mūsų paskyrimo vietos, kaip sako mūsų vadovas puskarininkis, turėsime pėsti eiti.

Išsename. Platus dulkėtas lauko vieškelis mums primena kalvuotus Žemaitijos laukus. Dar penki kilometrai kelio. Ant mūsų gula greitai artėjantis vakaras ir jaučiamas nuovargis. Sunkių sviesto dėžės, tempia rankų rau-menis. Nešame jas, pasikeisdami.

Pasiekiam nedidelį Nord Friedenau kaimelį. Mūsų vadovas, pasitaręs su kitais vokiečiais, nutaria ieškoti kaimelyje nakvynės vietą ir kelionę tęsti rytoj. Sukame į stambesnio ūkio sodybą. Senas ūkio šeimininkas nenoriai mus priima, nakvynę vietą duodamas daržinėje. Užkandę sauso davinio, poilsui krentame į pernykščių javų šiaudus.

Rytmetį, vietoje greito iškeliavimo, mūsų vadovas puskarininkis liepia mus eiti padėti ūkio šeimininkui iš lauko suvežti nupiautus kviečius. Tai visai netikėta ir mūsų manymu grynas puskarininkio sumanymas atsilyginti ūkininkui už vakar jam paruoštą vakarienę, prie kurios jisai išsėdėjo iki vidurnakties. Mes nenorime eiti, aiškiname, kad tai ne mūsų darbas, nieko bendro neturįs su kariuomene, kurioje mes esame. Mes turime skubėti į paskyrimo vietą.

Puskarininkis, iš karto su mumis kalbėjęs įsakmingai, pradeda kalbėti su mumis gražiuoju, - padėjus suvežti ūkininkui kviečius, jis iš ūkininko gausias vežimą mūsų daiktams nuvežti. Nenoroms sutinkame. Porą valandų padirbėję gauname pažadėtą vežimą ir jį sumetam savo daiktus ir išskubam į Jurgaičius.

Prastas lauko vieškelis, duobėtas ir dulkėtas. Kaitri dienos saulė kepina mus ir mes greitai pavargstame. Puskarininkis, jau pirmame kilometre, vos tik iš kaimelio išvažiavęs, įsitaisė ant vežimo šalia senio lydinčio vežimą, ragina arklis ir mus kad paskubėtumė eiti. Matyt, jam svarbu atgauti prarastą laiką. Keikiamę prastą didžiojo reicho kelią ir didįjį poną puskarininką, besėdintį ant vežimo ir tik beraginantį mus paskubėti.

Prieš pietus, dulkini, suvargę ir ištroškę galoppasie-

kiame mūsų paskyrimo vietą - Jurgaičių-Jurgenfeld'o aerodromą. Mus pasitinka rajono viršininkas, jaunas pulkio uniformoje špicas - viršila, priima mūsų puskarininko raportą apie atvykimą. Špicas permeta mus didaus viršininko žvilgsniu ir trumpa rankos mostu parodo apsistojimo vietą - nedidelius medinius barakus.

Į nedidelį baraką kambarį įtelpina 16 žmonių. Kambaryje nėra jokio reikalingiausio baldų, nei stalo, nei lovų. Jų vietoje pasienyje guoliams pamesta senų sutrintų šiaudų. Vienintelis kambario apyvokos daiktas, - tai nedidelis geležinis pečiukas pačiame kambario viduryje.

Atėjusios perspektyvos nedžiuginančios. Šešiolikos žmonių grupėje mes anykštėnai esame tik penki: aš, brolis, Vanagas, Adomas ir Japonas, kiti kitos grupės. Vos spėjome pasidėti daiktus, puskarininkio raginami turime eiti į kiemą ir stoti į rikiuotę, priešais špicą raštinę. Sustojame į eilę po du. Iš raštinės išsidaus viršininko žingsniu išsena špicas. Vienoje rankoje pluoštas popierių, antroje - pieštukas. Atokiau atsistojęs prieš mus, permata mus visus savo išdidžiu žvilgsniu ir nieko nesakęs, priartėja prie manęs, pašleis galu perbraukia per mano apdulkėjusią barzdą, liepdamas kad iki rytojaus ryto jos nebūtų.

Bandau aiškintis, bet gavęs pakartotinai griežtą įsakymą, sutinku ją nusiskusti. Dar kartą vanago akimis permata visus, porą žingsnių atgal ir išdidžiu tonu prisi-stato mums, kad esąs tiesioginis mūsų viršininkas. Jo turime klausyti ir savo pageidavimus bei nusiskundimus tik jam vienam tegalime išreikšti. Taip pat priduria, kad už neklusumą ir nevykdymą jo įsakymų būsime baudžiami kariuomenės teismo. Visą tai išrėžęs, paklausė ar supratome. Gavęs neigiamą atsakymą, paklausia, kas kalbame vokiškai. Atsiliepia buvęs gimnazijos mokytojas, kuris paskiriamas vertėju ir liepia jam persakyti jo žodžius.

Manėme šiuo prisistatymu pirmoji rikiuotė taip ir baigsis, bet kur tau. Suskirsto į devynias grupes po šešius žmones, paliepia puskarininkui nuvesti prie jau mūsų belaukiančių sunkvežimių, kažkokiems tai skubiems darbams atlikti. Sėdame į sunkvežimius ir važiuojame į antrą pusę aerodromo. Už poros kilometrų sustojame krūmokšniais apaugusioje vietoje, prie tinklais užmaskuoto degalų sandėlio. Turime skubiai pakrauti į sunkvežimius alyvos ir žibalo statines. Vos spėjome pakrauti vieną sunkvežimį, prisistato kitas ir taip be atvangos iki saulėleidžio prakaituojame prie neįprasto, sunkaus darbo.

Esame be pietų ir ištroškę, keikiamės ir skubame, norėdami greičiau pabaigti. O tai, tik temstant pakrauname paskutinį sunkvežimį, kuris nuvažiuoja, mus palikdamas barakus pareiti pėstiemis, atvažiuotu keliu.

/b. d./

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IŠ PADANGĖS MIELOS

/IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE/

UŽKLIUVO VESTUVIŲ

MUZIKA

Susirūpinęs pataikautojas svetimųjų papročiams ir Kremliaus viešpačiams, rašo:

... "Respublikoje nėra organizacijos ar įstaigos, kuri galėtų parūpinti vestuvėms muzikantus ir kontroliuotų vestuvėse atliekamų muzikinių kūrinių meninį ir idėjinį lygį. /Kaip galima pritaikinti sovietišką ideologiją muzikai? Red./

... Manome, kad estradiniai ansambliai, analogiškai kaip ir pučiamųjų orkestrai laidotuvėms aptarnauti, turi būti steigiami prie kultūros skyrių, o buitinių gyventojų aptarnavimo kombinatams reikėtų tarpininkauti teikiant muzikantų paslaugas vestuvėms.

... Vestuvių ir vardynų aptarnavimo biurų darbuotojai turi sunkumų propaguoti šiuolaikines tradicijas."

J. Stasiukėnas, Buitinio gyventojų aptarnavimo ministro pavaduotojas.

Kas blogo, jei žmonės savo asmeninei šeimyninei šventei pasirenka tradicijas ar muziką pagal savo skonį? Ir ko taip persistengti pataikant svetimiesiems??

Neatrodo, kad Buitiniams reikalams ministeris turėtų ką veikti, jeigu užsima tokiais niekais. Geriau pasirūpintų, kad greičiau gautų butus ir nekolonizatoriai, ir nepartiečiai...

RAGINA NEPERSIMTI

BLOGAIS PAPROČIAIS

Privačiuose laiškuose rašoma ir viešai spaudoje keiliama didelė bėda su girtuokliavimo išplitimu ir per tai įvykstančias įvairias nelaimes.

"Neretai, siekdami kad darbas būtų ritmingas, kad laiku būtų vykdomi gamybiniai planai, įstaigų bei organizacijų vadovai nuolaidžiauja vairuotojams, pažeidusiems nustatytą eismo taisyklę, užmiršdami, kad toks elgesys pratina juos nepaisyti bendrų socialistinės teisėtvarkos normų. Todėl dar neišgyvendintas vairuotojų girtavimas. Apie tai byloja ne galeistingi statistiniai duomenys: kas šeštas vairuotojas, įvykdęs avariją dėl savo kaltės, būna neblaivus. ... dėl vairuotojų stokos liaudies ūkyje drausminančios priemonės, numatančios vairuotojo teisių atėmimą, padaro didelių nuostolių valstybei ir kartais priverčia ieškoti kompromisinių kelių. Kai kurių šalių patirtis šiuo klausimu rodo, jog kol kas pati efektyviausia priemonė kovojant su šia negerove - didesnės piniginės baudos. Mes pritariame autoritarius/atsakant į viešą nusiskundimą, Red. past./, kad didelės piniginės baudos tu-

rėtų efektyvų ne tik drausminantį, bet ir auklėjamąjį poveikį".

V. Vaitasius, Valstybinės automobilių inspekcijos viršininko pavaduotojas

AUTENTIŠKOS ŽEMAIČIŲ

DAINOS IR ŠOKIAI

Netoli Šatrijos kalno, Luokės miestelyje randasi ir Luokės kolūkio centras.

Prieš 10 m., Luokės vidurinės mokyklos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Joana Misiūnienė sumanė suorganizuoti etnografinį ansamblį. Jo programoje ypač rūpinamasi senosiomis žemaičių dainomis, šokiais bei žaidimais. Daugelį jų surinko pati šio ansamblio vadovė J. Misiūnienė. Medžiagos parūpinimui pasitarnavo ir Vilniaus Valstybinio Universiteto ekspedicijos dalyviai, kurie Luokės apylinkėje užrašė nemažai senų dainų. Gana daug jų prisiminė ir kai kurie ansamblio dalyviai.

Pirmoji programa - pyne buvo pavadinta "Patalkių Vakarone". Ji susidėjo iš rugpjūtės pabaigutvių žemaičių papročių.

Per 10 m. luokiškiai surengė virš 50 koncertų. Dalyvavo ne tik įvairiuose miestuose - Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Klaipėdoje, bet ir ūkiuose, valstybinėse ir apskričių Dainų šventėse, pasirodė televizijoje. "Patalkių Vakarone" įrašyta plokštelė. Visur susilaukė gero įvertinimo ir už pynę "Žemaičių Vestuvės". Darbar yra paruošę naują programą "Dainuojam ir šokam ištisus metus".

MIRĖ KALBININKĖ

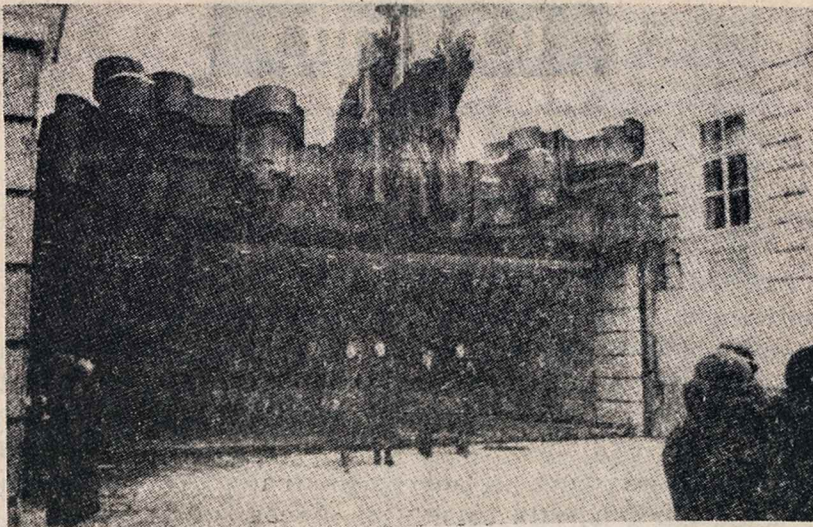
Neseniai Vilniuje mirė kalbininkė Zuzana Jonikaitė. Kalbotyros mokslus baigė nepriklausomos Lietuvos laikais, Kauno Vytauto Didžiojo Universitete, 1937 m. Filologijos mokslų kandidatus laipsnį gavo 1963 m. Kurį laiką mokytojavo Telšių Rietavo, Sedos, Švėkšnos ir Kauno vidurinėse mokyklose.

1949 m. buvo priimta į Lietuvių kalbos ir literatūros institutą. Daugiausia ji dirbo Lietuvių Kalbos Žodyno redakcijoje.

KAUNE - 10 LINIJŲ

TROLEIBUSAMS

Kaip rašoma, Kauno miesto atidaryta 10-toji troleibuso linija - tai būtų, mūsų kalbant, elektriniai važmenys, tramvajus. Susisiekimui tirštėjant, kaip čia rodo patirtis, tramvajai pasirodė labai nelankstūs ir trukdė susisiekimui. Jų būgiai buvo išardyti, elektros laidai nuimti ir jų vietoj įjungta į susisiekimą naujų, patogių autobusų serija. Alyvai brangstant, kas žino, gal apsimokės vėl grąžinti tramvajus...

Nauji Teatro Rūmai Vilniuje. Architektai Algimantas ir Vytautas Nasvyčiai.

PATRIOTIZMO TEMOMIS

Myliu Lietuvą, ir Ji yra man šventa žemė. Jokia kita žemė man nėra taip brangi, nors daug yra puošnesnio ir švelnesnio klimato šalių. Gal kam Itaiija su jos sostine Roma yra šventa žemė, nes ten katalikybės centras su vyriausiuoju jų kriviu - krivaičiu - Vatikano popiežium. Gal kam Vidurinių Rytų Palestinos žemė, kur smurtu išsikūrė Izraelio valstybė, gal daugeliu Jeruzalės miestas, Golgotos kalnas, Betlehemo miestelis, - gal kam vis pirmą eilėn šventos vietos. Ten plaukia turistai, ir įsitikinę iki fanatizmo žmonės, nori tas vietas pamatyti ar net savo atodūsiais bei maldomis jas pagarbinti. Gal tikintiesiems musulmonams Mekka jo jos paslaptį juodu akmeniu yra ta šventoji vieta, kur jų daugtūkstančių kasmet suplaukia. Gal Azijos tautos (indai ir japonai) neturi šventų vietų?

Ten, kur tiek amžių kovota dėl laisvės, kur ilsisi mūsų tėvų - protėvių kaulai, kur ir šiandien mūsų tautos kamienas, nors ir svetimų žmonių ir visiškai klaidingų idėjų kankinamas, - ten yra nuo pramazių mano tautos žemė, kurią dažnai ir mintyse, ir sapnuose lankau ir kurią noriu pamatyti ne tą išprievartautą, bet savystovą, apsigaliosią nuo bet kurių svetimųjų.

Myliu lietuvių kalbą, išsilaukusią tūkstantmečius ir vartojamą kasdien be jokių svetimųjų, nes man ta kalba yra šventa. Man lietuviškas raštas, - ar tai periodinis, ar neperiodinis, yra didžiai vertingas ir šventas, nors pasitaiko ir negarbingų raštų. Mes neturime tokių šventų raštų, kaip turi žydai, ar mahometonai, ar pasisavinę iš žydų krikščionys. Man yra šventa vadinti šventu Senąjį Įstatymą, kuriame yra surinktos žydų tautos legendos. Gi Naujas Įstatymas, sukurtas gerojai po Kristaus mirties man yra svetimas, nes jo vykdytojai praliejo mūsų protėvių upelius kraujo, ir mūsų giminingų tautų gyvenamas plotas keleriojai sumąžėjo.

Man yra šventa prosenoji lietuvių tikiąba (ji deja, nebė kultivuojama), kuomet buvo garbinama gamta, kurios mes esame visi vaikai. Jei mūsų visa gyvybė yra koordinuojama ir vadovaujama slapčių elektro-magnetinių ir panašių jėgų, tai ar nenatūralu buvo garbinti Perkūną, tos elektro-magnetinės jėgos milžinišką pasireiškimą. Jei po mirties mūsų bočių vėlės amžinai supdavosi šventų ažuolų viršūnėse, tai kuo tas tik-

kėjimas yra blogesnis už krikščionių bei mahometonų lakios fantazijos sukurta rojų?

Anaipol, vietoj galvojimo apie mirtį (ir iliuzorinį bei idelizuojančią dangų), kuri yra absoliutaus poilsio pasireiškimas, aš visas mintis koncentruoju į šio gyvenimo tęstinumą. Darau viską, kad būčiau sveikas, kad būčiau visą laiką užimtas pozityviu darbu, kad visuomet laikyčiau galvoje tik pozityvias mintis ir kad tuo būdu įvertinčiau tą gražųjį pasaulį ir tęsčiau jame galimai ilgą gyvenimą, ne teikdamas jį skaisčiomis, optimistinėmis pažūromis bei viltimis į ateitį. Man labai idomus yra gyvenimas ir visi žmonių sugyvenimo ir nesugyvenimo pasireiškimai, kol sąmoningai jį pajėgiu vertinti. Man gaila visų tų lietuvių, kurie neįsikišą savo atžalynui mūsų šventos kalbos meilės, kai lygiai gaila sunkiai sergančių, mirkstančių alkoholyje, ar paniekinančių šeimo gyvenimą, arba sąmoningai ar nesąmoningai niekinančių lietuvių kalbą ir kenkiančių bendruomeniniam mūsų gyvenimui.

Jei yra šventa Lietuvos žemė, jei yra brangi ir šventa prosenovinė kalba, tai kaip man nemyliėti mūsų žavingą, širdį skaidrinančią, mintį raminančią lietuvišką dainą, nes ji man teikia dvasinį džiaugsmą ir drauge fizinę stiprybę? Myliu tas dainas aistringai: labiau, negu kitą gyvybinį pasireiškimą: myliu jas kaip kokį brangiausią mano dvasios perlią. Daina mane lydi nuo pat kūdikystės dienų, kuomet dainuodavau: "O tu moteriške, ar nematei kiškio..." Dalyvavau įvairiuose choruose nuo pat 8 metų amžiaus ir dainavau jas visą netrumpą savo amžių, nors tarpais neišvengdavau dainuoti ir svetimas, kad ir labai nemielas dainas. Ar skamba nūdien Lietuvos kaime mūsų senovinės dainos? (Girtųjų šūkavimas, tai nėra tikras dainavimas...). Jei dainuodavome: "Tu mergelė, tu jaunoji, kodėl žiemą nedainuoji...", tai šiandien kažin ar Lietuvos sumiešio-nėjęs jaunimas beturi progos ir noro suvaržytose gyvenimo sąlygose puoselėti lietuvišką dainą. Dar blogiau su jaunimu yra išeivijoje. Ar daug turime chorų, kur mūsų jaunimas dainuotų: vis daugumoje pagyvenę ar net susenę. Neturi laiko ir, žinoma, noro, daugelio mūsų emigrantų tėvai užimti savo vaikų auklėjimu ir skiepimu mūsų tėvynės kalbos ir dainos meile. Jei mūsų vaikai išmokyti ir pamėgtų bent po keliasdešimt mūsų dainų ir jas - nors bent

KREMI VEIDRODŽIAI

LIŪDNAS MONOLOGAS

"Buvau vairuotojas patyręs
"Buvau vairuotojas patyręs
ir šilto - šalto matęs vyras...
Važiuoju tądien pro Pažėgius,
žiūriu per kelią liepos bėga,
beržiotas vienmarškinis skuba,
aplenkęs telefono stulpą...
Aš jiems signalinu, baruosi.
Ir jau kad trenksiuosi į uosį! -
Dabar ligoninėj guliu,
dejuoju, keikiuos ar tyliu.
Nepakeliu galvos nei rankų.
C sugėrovai... neaplanko".

PASIKAI BĖJIMAS VII NIAUS 24-TOJO
MARŠRUTO AUTOBUSE

- Vairuotojau, kodėl nesustojate prie Liaudies ūkio pasiekimų parodos stotelės?
- Prie stotelės nebuvo nė vieno keleivio.
- Man ten reikėjo išlipti...
- C iš kur man žinoti! Su vairuotoju kalbėti draudžiama.

/Pastebėkite rusicizmą "iš kur man žinoti". Lietuviškai sakoma "kaip galiu žinoti"...

retkarčiais paniūnuotų, tai nebūtų tiek atšalusio lietuvių bei jaunimo mūsų emigracijoje. Daina yra tas stebuklingas elektryras, kuris ne tik skaidrina dvasią, bet ir palaiko tautinę bendrystę.

Mažoje Prūsų Lietuvoje tiek lietuvių užgeso, kiek buvo puoselėjimas (ypač Vydūno) lietuviškos dainos. Bet atsi-rasdavo vad. susirinkimininkai, kurie nuvertindavo ar net

pasmerkdamo lietuviškas dainas, išskeldavo pirmisko maldų ir giesmių vertingumą ir pačią lietuvių pagrindą, jos dainų pasireiškimą slopindavo. Daina mus jungia, daina yra džiaugsmingamanto dovana, daina yra kilniausias lietuvių pasireiškimas, ir dainuojantis lietuvis yra tvirtas lietuvių bėje, kaip tas - "ažuols drūts prie Nemūnėlio". J. V.

KRĖVOS SUTSRTIS IR LIUBLINO UNIJA

1401 m. sausio 18 d. aplinkybių priverstas, Vytautas davė Vilniuje Lenkijai raštą, vadinamą Vilniaus-Radomo unija. Šiame rašte Vytautas pažadėjo būti ištikimas Lenkijai, niekad Lenkijos neapleisti, reikalui esant, ginti ją nuo pavojų. Lietuvą Vytautas gavo valdyti, kaip Jogailos pagalbininkas, kaip Lenkijos vietininkas Lietuvoje. Vytautas vyriausią valdžią Lietuvoje gavo iki savo mirties ir pažadėjo, kad po jo mirties visa Lietuva turės atitekti Jogailai ir Lenkijai, tik mažą jos dalį gaus Vytauto žmona ir brolis.

M. Jučas /iš "Nuo Krėvos sutarties iki Liublino unijos" /

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS,
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ.

ATEIK Į LIETUVIŲ A. A. (ALCOHOLICS ANONYMOUS)
GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA
TREČIADIENĮ. 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.,
8 VAL. VAKARO.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namu), 489-5391 (darbo);
Henrikui N.: 277-7868; Dainiui L.: 768-9606;
Donaldui D.: 661-1733.

C F M B

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENA ANTRADIENĮ

PROGRAMOS VEDĖJAS L. STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr. Duvernay, P. Q.

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

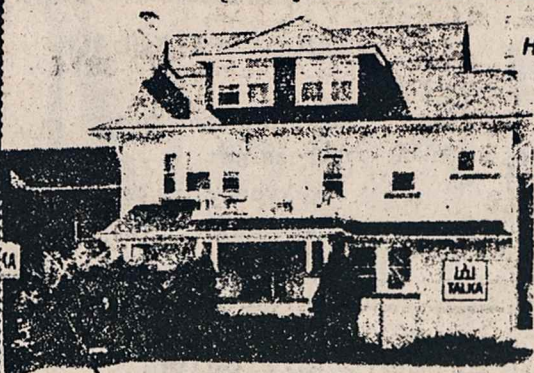
nuo 11.30 iki 12v. nakties

Tel: 669 8834

hamilton

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ
KREDITO
KOOPERATYVAS
TALKA

830 Main St. East
L8M 1L6
Tel: 544-7125

kviečia visus lietuvius pasinaudoti teikiamais patarnavimais

NUKAMPE UŽ:	IMAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%	nekiln. turto pask. 18%
šilumos 13%	asmeninės paskolas 20%
term. depoz. 1 m. 14 1/2%	
term. depoz. 3 m. 13%	
reg. pensijų fondo 14%	
90 dienų depozitus 14 1/4%	

Nė nukamama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas žekių patarnavimas.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais—ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val.
penktadieniais nuo 10 iki 7 val. šeštadieniais nuo 9 iki 12 val.
Liepos—rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

GRAŽIAI PAVYKO LITERATŪROS IR DAINOS POPIETĖ

1981 m. gruodžio 13 d. Jaunimo Centre, Hamiltono Lietuvių Pensininkų Klubas surengė gerai pavykusią Literatūros ir Dainos Popietę. Jai gabi vadovavo I. Stungevičienė.

Klubui sėkmingai pirminkauja P. Enskaitis.

st.catharines

ANTISOVJETINE DEMONSTRACIJA

Didelė pavergtų tautų antisovietinė demonstracija įvyko sausio 9 dieną prie miesto Rotušės, dalyvaujant virš 1000 žmonių. Tiek suskaičiavo ir dienraštis "The St. Catharines Standard", plačiai aprašydamas viso įvykio eigą. Nors ta demonstracija iškėlė dabartinę sovietų priespaudą Lenkijoje, tačiau joje/lenkų salėje/, didžiausiems šalčiams slaučiant, dalyvavo ir daugybė kitų, pavergtų tautų atstovų.

Kalbas pasakė 19 žymių Kanados valdžios bei visuomenės asmenų, jų tarpe du ministrai ir visa eilė federalinio bei provincinio parlamento narių. St. Catharines vyskup. T. Fulton sukalbėjo maldą, vietoje kalbos, idomiausia lietuviams gali būti tai, kad pavergtų tautų vardu pagrindinį žodį pasakė buvęs pakviestas pasakyti lietuvių atstovas prie Pavergtų Tautų Sąjungos, S. Šetkus. Jo kalbos nemaža dalis buvo pacituota dienraščio "The Standard" pirmame puslapyje. Kor.

VISI Į VASARIO 16-TOSIOS MINĖJIMĄ

Kanados lietuvių Bendruomenės St. Catharines Apvaliosios Valdyba ruošia iškilmingą VASARIO 16 MINĖJIMĄ š. m. VASARIO 13 d., ŠEŠTADIENI, FOLK ARTS COUNCIL / Multiculture Centre/salėje, 185 BUNTING

ROAD.

Minėjimo pradžia 6 val. programos pradžia 6:30.

Programoje— trumpa oficialioji dalis, Tėv. J. Liaubos invokacija, paskaita KLB Krašto Valdybos p-kės adv. Joanos KURAITĖS. Meninėje dalyje— Toronto "Gintaro" dainų ir šokių Ansamblis, iškiliųjų lietuvių pristatymas—karūnavimas.

Po minėjimo—vaišės, šilta vakarionė, šokiai, baras ir turtina loterija.

SEKMADIENI, vasario 14, 10 val. r. iškilmingos pamaldos už žuvusius kovose už laisvę, Sibiro tremtinius ir tautos kankinius—partizanus.

Po pamaldų—V. VAINIKO PADĖJIMAS prie paminklo.

VASARIO 13 d., ŠEŠTADIENI, 10 val. r. punktualiai, TAUTINĖS VĖLIAVOS PAKĖLIMAS prie City Hall, Church str., dalyvaujant miesto merui Roy ADAMS, "Standard" reporteriui ir tautinių grupių atstovams su vėliavomis.

Valdyba PRAŠO VISUS NIAGAROS PUSIASALIO lietuvių SKAITLINGAI dalyvauti vėliavos pakėlime ir minėjime. Juk tai mūsų iminijoje viena iš svarbiausių švenčių. Šiais metais sueina 64 metai nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo ir 42 nuo rusų okupacijos.

Valdyba prašo organizacijų dalyvauti su vėliavomis vėliavos pakėlime, minėjime šeštadienį ir sekmadienį iškilmingose pamaldose.

I minėjamą bilietus platina Stasys GUDAITIS, tel: 358-7554, Welland—Petrus ŠIDLAUSKAS, tel: 734-9158 arba 735-1762, Buffalo, N. Y., Elena SAKIENĖ, tel: 875-1431.

KLB St. Catharines A-kės Valdyba GERIAUSIA VIETA IR PIGIAUSI NAMAI

Geriausią vietą ir pigiausi namai pensininkams apsigyventi St. Catharines, Ont. Šiais metais aplankę Vanc-

ouver'io lietuvių, grįždamas, lėktuve radęs žurnalą, emiau skaityti. Užtikau gyvenamųjų namų palyginimą kainų. Šiais metais kainos šiuose miestuose: Vancouver'je—2-jų aukštų, po 2 miegamus 365, 000 dol., Calgaryje 270, 000 dol., Torontoe 177, 000 dol. O St. Catharineje—tik 74, 000—78, 000 dol. Be to, čia ir namų yra didelis pasirinkimas. Vancouver'je yra su'ntu gauti išnuomoti gyvenamą butą. Priežastis—antplūdis iš Quebeco prov. verslininkų ir šiaip turtingų asmenų.

Dabar Vancouver'io mieste geresnėje vietoje namui statyti vien silypas kainuoja apie 200, 000 dol. Pav. Vancouver'je ar Calgaryje parduodama kad ir vienos šeimos namų, pirkdamas St. Catharines už trečdajį kainos tokį pat namą, likusius pinigus investavęs, vien iš procentų gali karališkai gyventi, žiemą išvažiuoti į šiltus kraštus ir t. t. Be to, ir St. Catharines mieste nėra ilgai trumkančio varginančio gilaus sniego. Rašau šias eilutes gruodžio 6 d., kol kas sniego dar neturime. Vėlybos gėlės dar žydi, žolė žaliuoja, Taigi, ir klimatas yra palankus, mažai tenka valyti sniegą prienamui.

Miestas turi apie 125, 000 gyventojų. Geras susisiekimas, per miestą eina greitkelis ir autobusas gali pasiekti kokią tik nori miestą. Už pusvalandžio gali pasiekti ir Niagara Falls, N. Y. JAV miestą.

Pasikartiniu laiku jau yra atvykę pensininkų lietuvių nuolatiniams apsigyvenimui iš Sudbury: p. p. Sakalauskai, Gaubonai, Strakauskai. Pastarieji atidare restoraną ir gerai verčiasi. Iš Montrelio atsikėlė p. p. Tauterai, Kazlauskai: iš Toronto p. p. Kriščiūnai; iš Hamiltono p. p. Dervaičiai. Neminiu tų lietuvių, kurie yra atvykę tarnybos atveju ir išsigiję nuosavybės.

St. Catharines dvasinius reikalus aptarnauja Tėvai Pranciškonai. Turi maldos namus, sąjungių organizacijų susirinkimams. Veikia Bendruomenė. Ramovėnai, Šauliai, SLA organizacijos.

Kas mano keltis į St. Catharines miestą ir pigiausiomis kainomis įsigyti namą, gali kreiptis į Adelę LAURINAITIENĘ, kuri dirba namų pardavimo versle ir yra žinoma kaip labai sąžininga šioje srityje. Be to, padeda lietuviams ir socialiniuose reikaluose, nes ji, prieš pereidama į nuosavybių pardavimo verslą, keliolika metų dirbo Kanados valdžios socialinių reikalių ministerijoje.

ADELĖS LAURINAITIENĖS verslo adresas: ZALE-PAC ASSOCIATES Real Estate Limited, 20 Hartzel Road St. Catharines, Ont. L2P1M3. Tel: (1-416) 684-8595; namų 684-7182. J. Šarapnickas

montreal

LAISVĖS KOVA REIKALAUJA AUKŲ

Lietuvos laisvė yra aukščiausias mūsų visų laisvė me pasaulyje išblaškytų lietuvių tikslas. Mūsų tėvų žemė yra žiauraus priešo pavergta ir neša sunkų jungą. Bet Lietuva yra gyva: mūsų brolių, kūrėjų—savanorių, karių pralietas kraujas ir visų laisvės kovotojų sudėtos kančių aukos ant tėvynės laisvės aukuro, dega neužgesinama šviesa.

Lietuvoje kovojančiųjų pasiaukojimas įpareigoja ir mus visus, nežiūrint minčių skirtumo, vieningu pasišventimu, ryžtu, darbu ir aukomis padėti jiems, kad laisvasis pasaulis girdėtų pavergtos tautos laisvės šauksmą.

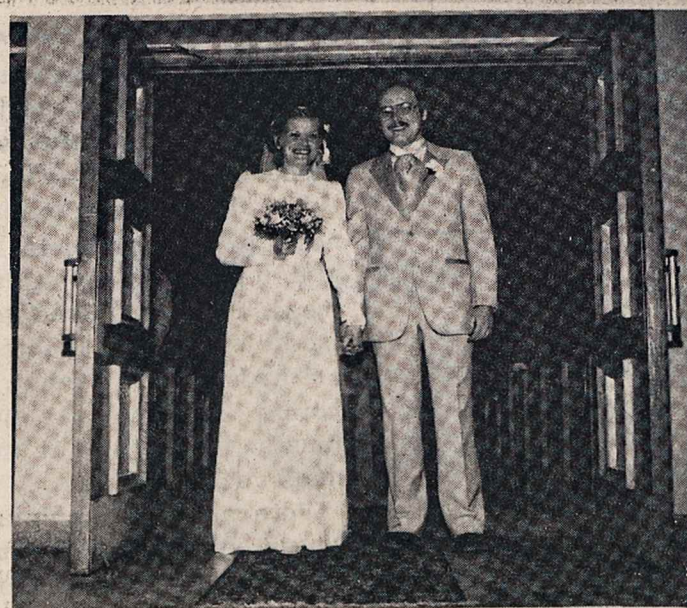
Jau 42 metai kaip Lietuvos žemę dengia sunki nedalia, kaskart vis plačiau ir daugiau girdime apie kovojančios tautos pasiryžimą siekti laisvės, apie naujus tautos didvyrius, kurie nepabugę žiauraus likimo, drąsiai kovuoja už aukščiausią žmonių tikslą—tautos ir asmens laisvę.

Artėjanti Vasario 16-toji kiekvienam lietuviui teprimena nebaigtą mūsų Tėvynės laisvės kovą ir neatšaukiamą pareigą visomis galimomis išgalėmis prie jos aktyviai prisidėti ir ją remti.

Vasario 16 dieną paminėkime ne tuščiais žodžiais, ne prašties lakiais prisiminimais, bet savo nuoširdžiais darbais. Vienas jų būtų aukos skirta Tautos Fondui, kuris finansuoja VLIKo vedamą Lietuvos laisvinimo akciją. VLIKas finansiniai remia lietuviškas radijo programas Madrido, Romos, Vatikanio ir Manilos, kurių nuolat laikomomis bangomis kasdien skrenda tiesios žodis į pavergtą Lietuvą. Tai labai svarbi tarnyba, nes okupacija užsitęsė ir Lietuvos žmonės yra atkirsti nuo laisvojo pasaulio. Jų gyvenimą užgožia nuolatinė sovietinio komunizmo propaganda ir melas. Laisva radijo informacija stengiasi atitaisyti tą melą. Žmonės patiria, kas vyksta laisvajame pasaulyje, gali geriau orientuotis.

VLIKas įvairiomis kalbomis leidžia ELTOS biuletenius, informuojančius laisvojo pasaulio kraštu vyriausybės apie dabartinę padėtį sovietų okupuotoje Lietuvoje. Jos laisvės klausimas visą laiką yra judinamas ir visiems gerai žinomas.

VLIKas palaiko nuolatinį ryšį su viso pasaulio lietuviams ser savo įgaliojinius. Su kitomis pavergtomis tautomis jis visur remia laisvinimo akciją, vysto ir puoselėja santykius su diplomatinėmis atstovybėmis ir vyriausybėmis, kurios nepripažįsta Lietuvos okupacijos.

Jaunieji—Aldona ir Gintaras Nagys

SUMAINĖ ŽIEDUS

1981 m. gale, gruodžio 19, Gintaras Nagys, Birutės ir Henriko Nagių sūnus sumainė žiedus su Aldona Rudzevičiute, Bronės ir Liudo Rudzevičių dukra. Aušros Vartų bažnyčioje LaSalle.

Bažnyčios vidurinėje raudonos poinsietijos, balti kaspiniai su rūtų pakelėmis suolų kraštus.

Pasigirdus "Gintaro" Ansamblio liaudies instrumentais grojamai Sadutei, įžengė jaunųjų svita: pats jauniausias Seamus Murphy, Aldonos sesers sūnus iškilmingai nešė žiedus. Jaunąją elegantiškame baltame rūbe vedė jos tėvas ir 5 poros pamergių ir pabrolių. Vyr. pamergė—jos sesuo Onutė Murphy, seserys Birutė Rudzevičiūtė, Danutė Rudzevičiūtė, Gina Šiliauskaitė ir atvykusi iš Chicago Agnė Katiliškytė, Gintaro puseserė. Pabroliai—P. Vaupša, I. Intas R. Murphy, G. Brikis. Vyr. pabrolys—R. Ališauskas stovėjo su jaunikiu prie altoriaus. Maloni nuotaka ir švelni rimtis švietė iš visų veidų. Gražaus raudonumo pamergių rūbai ir šviesiai pilki pabrolių elegantiškai ir gražiai derinosi prie nuotakos.

Apeigas atliko, asistuoja—mas Rudzevičių šeimos draugo kun. V. Stankūno, Tėv. J. Kubilius, pasakydamas ir išmąstytą, jautrų tėvišką žodį. Apeigų metu išpuodingai giedėjo sol. Gina Čapkaus—klienė, akomponuojant Mmė M. Roch.

Salėn nusileidę svečiai rado geroai pasikėtusias patalpas. Balti—raudoni kaspiniai sklido palube, kabėjo varpeliai, eglaitės puošė sceną ir pagrindinio stalo šonus. Virš jo—siurprizas—4 šiaudinukai specialiai gauti šių vestuvių progai. Vienas jų vedė "sodas" gautas iš

dail. Anastazijos Tamošaitienės, kiti atkeliavo iš Chicago, padaryti Marijos Kriaučiūnienės.

Apvalūs stalai papuošti gėlėmis ir žvake, laukė svečių.

Jaunavedžių tėvai pasitiko jaunuosius su druska, duona ir vynu juos pasveikindami.

Rasa Lukoševičiūtė gerai pravedė vaišių eigą.

Išgėrus tostą ir sugiedojus Ilgiausių Metų, prasidėjo vaišės, kurios buvo paruoštos elegantiškai, įvairiai ir skaniai p. Kurylo. Bare netrūko įvairiausių nektaro, grojo 4 žmonių orkestras.

Liudas Rudzevičius pasakė trumpą žodį, linkėdamas jauniems laimės ir ilgo gyvenimo. Kalbėjo jaunojo tėvas Henrikas Nagys, anglų ir lietuviškai, pasiūlydamas lietuviškai martiškai. Birutė Nagienė padėjo visiems atvykusiems iš arti ir iš toli ir sudėjo porą liaudiškų posmelių, sveikindama jaunuosius ir pažadėdama nebūti pikta anyta.

Atėjo laikas ir jaunajam tarti padėkos žodėlį. Atėjo laikas ir piršlį pakarti Ramundo Šiaučiuo asmenyje. Išpuodingos kartuvės vien iš pažvelgimo gąsdino, bet jaunoji išpirkto "nusikaltėlių" su juosta.

Atėjo laikas ir didelį vestuvinių raguolių pjauti, ir kiekvienam asmeniškai pasveikinti jaunuosius, ir svečiai Zinai Katiliškienai vietoje nuimto nuometo uždėti skarelę. Jaunoji buketą atidavė savo motinai, keliaraištį pasigavo jaunimas. Juostoms virš galvų besiplakant, valandą laiko truko atsibučiavimai ir išlydėjimas iki durų. Jaunųjų motinos, susikabinusios, atlingavo ir atidainavo iki durų.

Jaunimas šoko, dainas dainavo ir linksmi buvo visi. k.

Informacija, ryšys gyvuojančių žodžių su pavergtą tauta yra labai prasmingi, reikalingi ir būtini žingsniai. Be radijo, be ELTOS informacijų, be kontakto su politikais ir diplomatais, mūsų laisvinimo akcija prarastų efektingumą. Todėl padėime ir toliau VLIKui testis šią laisvės kovą. Nemažinkim jo darbų, nes kiekvienas jo akcijos susiaurinimas būtų prieš laimėjimą. Iš mūsų žinioms pakentų laisvinimo akcijai—nutiltų radijo balsai, nutiltų informacija svetimiesiems, nutrūktų kontaktai su svarbesniais asmenimis. Ką tada kaltinsim?

Iššoms teikti Tautos Fondo kasmet praveda metinį VAJU ir prašo visus tautiečius savo auka paremti pavergtų Lietuvos išlaisvinimą. Aukokim, kiek kas galime Tautos Fondui. Sudarydami testamentus, nepamirškime paskirti bent dalį savo turto Lietuvos laisvės kovai.

Pasaulio įvykiai kiekvienu metu gali atnešti netikėtumų, todėl savo tautinę pareigą būkime pilnai atlikę, kad nebūtume apkaltinti istorijos.

J. Šiaučius, Tautos Fondo Atstovybė Montrealyje

3 Hour Service

\$1.50 kelnes pristatant ir atsiimant

SKAMBINKIT: **365-7146**

NETTOYEURS CLEANERS

Dino's

365-7146 7661-A CENTRALE

365-1143 495-90e rue. LaSalle

766-2667 2966 ALLARD

GUY RICHARD

ROOFER—COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausios patarės ir darbo atlikimas stogodengys Guy RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darba atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Namų stogo dengimui ar toisymui skambinkite: **364-1470**

Couvertures de tous genres—All kinds of roofing

7725, Georges LaSalle

LAIKOTYMO ISTAIGA

FUNERAL HOME

J. F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av
Chateaugay Verdun, Que.
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

montreal

MIRUSIEJI:

• Mirė Marijona MACI - JAUSKIENĖ.

SPAUDOS BALIUS

"NL" laikraščio Spaudos Baliaus vakaras Montrealyje įvyks balandžio mėn. 24 d. šv. Kazimiero parapijos salėje.

Sakoma, - daugiau galvų - daugiau proto. Tai ir laikraščio leidėjai šiam spaudos baliaus rengimui nori sudaryti komisiją iš Montrelio lietuvių, ypač tų, kurie gyvena rytinėje miesto dalyje. Spaudos Bendrovės Valdyba šiam reikalui yra numatiusi pasitarimą vasario mėn. 7 d. sekmadienį 5 val. vak. Alberto NORKEIČIŪN DRAU - DCS istaigoje: 6695 - 35 Ave. / prie St. Zotique / . Kvietame visus lietuvius, galinčius patalkininkauti, atvykti į šį pasitarimą, o ypač jauniesios kartos vyrai ir merginos, pageidaujanti pasitarime dalyvauti.

Tokios komisijos ar būrelio sudarymas nėra jokia naujiena, nes jau ankstesniais laikais /R. Maziliauskui, P. Paukštaičiui redaguojant/ tokios komisijos buvo sudaromos ir spaudos balių vakarai gerai pavykdavo. Be to, Toronte tokia komisija - Rėmėjų Būrelis veikia jau keli metai. Tad pamėginkime ir vėl, montrealiečiai!

"NL" Spaudos B-vės Valdyba

IDOMUS POEZIJOS VAKARAS

Šis vakaras, įvykęs sausio buvo tuo idomus, kad jį organizavo jaunas lietuvis Raimondas Filipavičius/Ray Philip/. Jis yra atkreipęs savo poezija ir baladėmis kitakalbių poezijos mylėtojų dėmesį. Šį vakarą pradėjo baladė "Montrelio Pilnatis", pritarėdamas su draugu gitaromis. Jo sukurta ir gitarai muzika buvo gaivi ir maloni, nuosirdžiai atlikta.

Veteranas poetas Henrikas Nagys pasirinko dramatiškus eilėraščius, kuriuos skaitė lietuviškai ir angliškai, sukeldamas susidomėjimą ir siurpryzą. Denise Boucher-kontroversijas sukėlusį avangardistę skaitė gerai apvaldytu stilium gana rafinuotus posmus, pjesės ištraukas.

Nežiūrint didelės pūgos, prisirinko įvairakalbių-35. Tokį vakarą pritraukta publika su dideliu dėmesiu priėmė poetus. Ir tai yra komplimentas organizatoriui ir autoriams. Žadama daugiau tokių vakarų.

P.S. Dėl techniško priežasčių šis straipsnis praeitame numeryje nebuvo atspausdintas.

ORGANIZACIJŲ PASITARIMAS

/pabaiga/ "Rūtos" Klubas: - Ses. Teresė pastebėjo, kad Aukšinio Amžiaus Klubas "Rūta" gyvai veikia. Jo veikla, rengiamomis paskaitomis, bazais susidomėję visi montre-

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO 64 METŲ

sukakties

MINĖJIMAS

įvyks š.m. vasario 14 d.

11 val. r. - IŠKILMINGOS MIŠIOS

Aušros Vartų ir šv. Kazimiero bažnyčiose

3 val. p.p. - MINĖJIMO AKTAS

Verdun Catholic High School Saleje

6100 Champlain Blvd., Verdun;

PROGRAMOJE: Montrelio Ansambli "GINTARAS"

AV CHORAS ir

mergaidžių choras "PAVASARIS"

diriguoja - A. STANKEVIČIUS

RENGIA - KLB MONTREALIO APYLINKĖS VALDYBA
VISI DALYVAUKIME!

MONTREALIO AUŠROS VARTŲ VYRŲ CHORAS koncerte. Diriguoja Aleksandras Stankevičius. Nuotr. A. Mickaus

aliečiai.

I. K. Mindaugo Šaulių Kuopa: - Viktoras Sušinskas apibūdino L. K. Mindaugo Kuopos veiklą, kviesdamas visas kitas organizacijas ar sambūrius solidarizuoti vieni kitiems - lankytis į vieni kitų ruošiamus rengimus ir neužsidaryti tik savojo būrelio klaute. Ypač kvietė visus atsilankyti į mindaugių rengiamą Na įjųjų Metų sutikimą.

Jaunimo Sąjunga: - Rasa Lukoševičiūtė pristatė labai pozityvią Jaunimo Sąjungos veiklą, džiaugdamasi, kad net Jaunimo Kongresas įvyks 1983 m. Montrealyje. Pabrėžė, kad Jaunimo Sąjungos nariai yra veiklūs ir įvairiose kitose organizacijose - skautuose, ateitininkuose bei sporto grupėse.

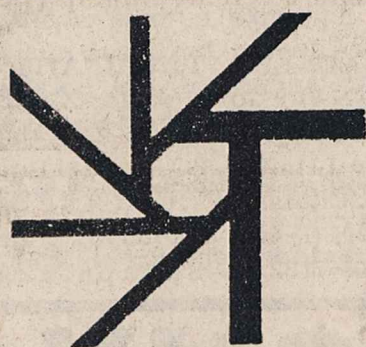
Irena Lukoševičienė, kalbėdama apie montrealiečių kultūrinę veiklą, suminėjo "Vaivorykštės" grupės moterų veiklą. Jos nemažai pasireiškė ir pas kitataučius. Kiek pesimistiškai pasisakė apie čia užaugusią ir augančią kartą. Net replikavo į Jaunimo Sąjungos optimistišką pasisakymą. Anot jos, daugiausiai veikla sukausi ne daugiau 8 asmenų sąsate. Ji klausė: "Kur dingo kiti, perėję šeštadieninę Mokyklą ir Lituanistinį Kursus? Jų turėtų būti nemažiau 100 asmenų".

Pranas Paukštaitis, sakydamas, kad "geriau vėliau - negu niekad" - priminė, kad reikėjo seniau pramatyti ateitį. Permažai savo laiku buvo kreiptas dėmesys į priaugančią kartą, ypač studentus. Atrodydavo, kad jais lyg permažai buvo pasitikėta. Ko iš jų galima per daug norėti šiandien, kai dabar jau jų vaikai mokyklinio amžiaus arba ir vyresni. Todėl ir Lietuviškoji Mokykla skai-

čiumi mažėja. Juo skaudžiau kad nesiskundžiama pinigais Mokyklos išlaikymui, bet mokinių dramatišku mažėjimu. Jis siūlė ieškoti būdų prieiti prie tų šeimų, kurios nuo lietuviškos veiklos traukiasi arba atsitraukusios. Apeliavimas į tuos, kurie višur lankosi yra lygus - kaip kad bažnyčioje pamokslo tema tiems, kurių bažnyčioje išvis nėra...

B. Nagienė priminė, kad šalia visų reikalų, reikia nepamiršti ir remti tiek skaitymu, tiek informacijos savąją spaudą, kuri randasi čia pat, LaSalle. Jeigu kiekviena organizacija neragina, nors telefonu painformuoti apie save, palengvintų ir palvairintų informacijas. Ji taip pat siūlė kviešti platesniu mastu dažnesnes diskusijas, patiekiant ne daugiau 2 konkrečių temų, jiems rasti sprendimus bei vykdymo būdus.

Baigiant, V-bos p-kas V. Piečaitis visiems nuosirdžiai padėkojo, pakvietė atsilankinti kava ir užkandžiais. Galutinas šio susirinkimo išvadas aptarti teks KLB - nės Montrelio Apylinkės Valdybai. Pr. Paukštaitis

Tony's Photo Studio

Portraits Portraits
Mariage Weddings
Passeport Passport
2540 SHERBROOKE E.
Suite 1, MONTREAL, P.Q.
H2K 1E9 Tel: 525-8971

TONY LAURINAITIS

TRANS-QUEBEC SIDINGS L.T.D.

ALUMINIAUS DURYS, LANGAI. STOGELIAI.
APKALIMAI ALUMINIUMU. PLIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS
DARBAS

SAVININKAS: John OSKOWICZ

8499 rue Grouard, St. Leonard, H1P 2M5

Tel: 321-1975

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

DUODA PASKOLAS:

Term. indėlius 1 m. 14.5 %
Certifikatus 15 %
Spec. Taupom. s-tas.. 14 %
Taupymo s-tas 11 %
su apdrauda iki \$2,000
Trumpalaikius indėlius.. 15 %
už \$20,000 ir daugiau
Čekių s-tas 6 %

Nekilnojamo turto,
Asmenines ir
Prekybines.
Paskolos mirties
atveju apdraustos
iki \$10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI Veltu

KASOS VALANDOS

1465 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antr. Treč.	9 - 3
Ketvirtadieniai	12 - 8
Penktadieniai	12 - 6
Sekmdieniais	10:15 - 12:30

Maurice Kaplan
Kailių siuvėjas

Tel: 767-6183

• Didelis pasirinkimas gotavų paltų
• Vasaros laiku saugojimas (Storage)
• Taisau ir remdėliuoju
• Siuvu ir perduodu

1448 RUE ST-ALEXANDRE
SUITE 500A

MONTREAL, QUEBEC
H3A 2G6

Tel. 288-9646

D. N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSISKAS

PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.

Tel.: 273 - 9181 Namu: 737 - 0844.

DANPAR REALTIES CORP.

310 VICTORIA AVE SUITE 409
MONTREAL, P. Q. H3Z 2M9

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo Turto Patarnavimas Montrealyje
Investicijos JAV ir Kanados provincijose

Tel. Bus: 482-3460
Res. 767-4690

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, P. Q.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A.C.S.C., I.B.

Komercinio privataus turto, automobilių

atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

montreal west
automobile

PONTIAC • BUICK • ASTRE

• NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTI
IR NAUJU AUTOMOBILIŲ
• NEĮTİKETINAI GEROS SĄLYGOS
AUTOMOBILIUI (S) GYTI
• MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI IR SU
ĮŠIMTAMI JUMS, PASITARNAUS-!
• UŽEIKITE! ĮŠITIKINKITE!
PASINAUODKITE!

LEONAS GURECKAS
SALES MANAGER

PASIKALBĖKITE SU

Menageriu Leo GURECKAS

mw montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH

(At the end of Sherbrooke Street West). 489-5391

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

VEDYBINIS SKELBIMAS

Geros išvaizdos, išsilavinęs, 45 metų amžiaus
armėnų kilmės vyras ieško lietuvaite tarp
20-45 metų, vedybų tikslu.

Laiškus siųsti NL Redakcijos adresu:

Vedybinis Skelbimas

7722 George St. La Salle, P.Q. H8P 1C4

Dr. J. MALIŠKA

DANTŲ GYDYTOJAS

1440 St. Catharine W.

Suite 600, Montreal, P. Q.

Tel: 866-8235

Namu: 488-8528

Dr. A.O. JAUGELIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA

1410 Guy St.

Suite 11-12 Montreal P.Q.

Tel: 932-6662

Namu: 737-9681

M. CUSSON R. GENDRON

VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 a.m. iki 10 p.m.

Šeštadieniai: nuo 9 a.m. iki 9:30 p.m.

Sekmdieniais: nuo 10 a.m. iki 9:30 p.m.

GREITAS, NEKAINUOJANTIS PRISTATYMAS

7626 Central St. Ville LaSalle, P. Q.

Tel: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B. A. M. D. C. M. M. Sc. L. M. C. C. F. R. C. S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrook St. W.

Suite 215, Montreal, P. Q. Tel. 931-4024

ADVOKATAS

ROMAN J. IŠGANAITIS

B. A., B. C. L.

4 Notre Dame E. Suite 504

Montreal, Quebec, H2Y 1B7, Tel: 878-9534

ADVOKATAS

J. P. MILLER

B. A. B. C. L.

168 Notre Dame St. E., Suite 205

Tel: 366-2063 ir 866-2064.

ADVOKATAS

VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng. L. L. B., B. C. L.

4701 Bannantyne, Verdun (kampas 2-nd Ave.), Que. H4G 1E6

Tel. Bureau: 769-8824; Residence: 366-6245

NOTARAS

J. BERNOTAS

3 Place Ville Marie, Suite 627 Montreal, P. Q.

Tel: (514) 871-1430.

NOTARĖ

RŪTA POCAUSKAS

50 Du Domaine, Ile Perrot, Que. H7V 5V6

Res. Tel: 453-9142